

საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების
2015-2020 წლების სტრატეგიის
2018-2020 წლების სამოქმედო გეგმის

2018 წლის შესრულების
მონიტორინგის ანგარიში

სარჩევი

მოკლე შეჯამება	4
საანგარიშო პერიოდში სამოქმედო გეგმის ძირითადი მაჩვენებლები	5
სტრატეგიული მიმართულება 1: აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება	8
ლონისძიება 1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა	8
ლონისძიება 1.2 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ბაზრის განვითარება და მიწათსარგებლობაში თანამედროვე მიდგომების დანერგვა	11
ლონისძიება 1.3 სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება	13
ლონისძიება 1.4 სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარება	16
ლონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა ..	17
ლონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშემწყობი ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება	21
სტრატეგიული მიმართულება 2: ინსტიტუციური განვითარება	27
ლონისძიება 2.1 საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნა, მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდება	27
სტრატეგიული მიმართულება 3: მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება	29
ლონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება	29
ლონისძიება 3.2. ნიადაგების რაციონალური გამოყენება	33
სტრატეგიული მიმართულება 4: რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებული ღირებულების შემქმნელი სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა	35
ლონისძიება 4.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი	35
ლონისძიება 4.2. ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის სქემების განვითარების მხარდაჭერა	38
ლონისძიება 4.3. მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა (შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამამუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)	40
ლონისძიება 4.4. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების საშუალებებსა და მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის ამაღლება	43
სტრატეგიული მიმართულება 5: სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	45

ლონისძიება 5.1. სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგი	45
სტრატეგიული მიმართულება 6: სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა	46
ლონისძიება 6.1. სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით	46
ლონისძიება 6.2. ვეტერინარია.....	51
ლონისძიება 6.3. მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედობა.....	54
ლონისძიება 6.4. ლაბორატორიული შესაძლებლობების გაძლიერება და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოება.....	56
სტრატეგიული მიმართულება 7: კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება	58
ლონისძიება 7.1. „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ პრინციპებით ხელმძღვანელობა, ბიომრავალფეროვნებისა და მდგრადი გარემოსდაცვითი პროგრამების შემუშავება	58
ლონისძიება 7.2. აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა	60
ლონისძიება 7.3. კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა	64

მოკლე შეჯამება

საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 11 თებერვლის №167 განკარგულებით დამტკიცებული საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების 2015-2020 წლების სტრატეგია წარმოადგენს ქვეყნის განვითარების ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის ნაწილს, ძირითადი საშუალოვადიანი სტრატეგიული მიმართულებებისა და კონკრეტული ღონისძიებების ერთობლიობას, რომელთა განხორციელება უზრუნველყოფს სოფლის მეურნეობის მდგრად განვითარებას.

სოფლის მეურნეობის განვითარების სტრატეგიული ხედვის განსახორციელებლად განსაზღვრულია 7 სტრატეგიული მიმართულება:

- აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება
- ინსტიტუციური განვითარება
- მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება
- რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებული ღირებულების შემქმნელი სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა
- სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა
- სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა
- კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს (შემდგომში სამინისტრო), პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტის მიერ შემუშავდა სამოქმედო გეგმის შესრულების მონიტორინგის და შეფასების მეთოდოლოგია, მონიტორინგის ცხრილი და წლიური ანგარიშის სტრუქტურა.¹

2018 წლისთვის სამოქმედო გეგმა მოიცავს 35 პროგრამას, რომლის განსახორციელებლად გათვალისწინებული იყო ბიუჯეტი **163,320,000** ლარის ოდენობით. სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული პროგრამების განხორციელებისთვის საანგარიშო პერიოდში გაიხარჯა **189,444,414** ლარი.

სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული იყო 35 პროგრამების შესრულება. აქედან, ერთი პროგრამის განხორციელება შეწყვეტილია, ხოლო დანარჩენი პროგრამების განხორციელება გაგრძელდება 2019 წელსაც.

წინამდებარე მონიტორინგის ანგარიში, რომელიც მომზადებულია საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის დაგეგმვის სახელმძღვანელო დოკუმენტის შესაბამისად, მოიცავს დეტალურ ინფორმაციას საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების 2015-2020 წლების სტრატეგიის 2018-2020 წლების სამოქმედო გეგმის, 2018 წლისთვის დაგეგმილი პროგრამების შესრულების შესახებ.

¹ საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის 07.07.2017 წლის №2-129 ბრძანება

საანგარიშო პერიოდში სამოქმედო გეგმის ძირითადი მაჩვენებლები

სტრატეგიული მიმართულება	ღონისძიება	პროგრამების რაოდენობა	2018 წლის საპროგნოზო ბიუჯეტი (ლარი)	2018 წლის ბიუჯეტის შესრულება (ლარი)
1. აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება	1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა	2	200,000	0
	1.2. სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ბაზრის განვითარება და მიწათსარგებლობაში თანამედროვე მიდგომების დანერგვა	1	200,000	199,696
	1.3. სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება	2	48,000,000	63,047,795
	1.4. სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარება	1	9,000,000	4,787,468
	1.5. სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა	3	5,410,000	6,919,135
	1.6. ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშემწყობი ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება	3	7,310,000	8,331,000
2. ინსტიტუციური განვითარება	2.1 საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნა, მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდება	1	0	0

3. მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება	3.1 სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება	3	30,010,000	42,480,700
	3.2 ნიადაგების რაციონალური გამოყენება	1	120,000	96,400
4. რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებული ღირებულების შემქმნელი სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა	4.1 საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი	2	2,090,000	4,118,215
	4.2 ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის სქემების განვითარების მხარდაჭერა	1	0	0
	4.3 მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა (შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამმუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)	2	5,055,000	7,667,535
	4.4 სასოფლო-სამეურნეო წარმოების საშუალებებსა და მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის ამაღლება	1	8,000,000	9,562,821
5. სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	5.1 სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგი	1	0	0
6. სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა	6.1 სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით	2	1,300,000	1,285,816

	6.2 ვეტერინარია	2	8,580,000	8,366,687
	6.3 მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედობა	2	14,800,000	12,644,251
	6.4 ლაბორატორიული შესაძლებლობების გაძლიერება და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოება	1	5,700,000	5,025,143
7. კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება	7.1 „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ პრინციპებით ხელმძღვანელობა, ბიომრავალფეროვნებისა და მდგრადი გარემოსდაცვითი პროგრამების შემუშავება	1		
	7.2 აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა	2	1,875,000	2,870,900
	7.3 კლიმატოკონივრული სოფლის მეურნეობის პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა	1	15,670,000	12,040,852

სტრატეგიული მიმართულება 1: აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება

სტრატეგიული მიმართულება აგრარულ სექტორში დასაქმებულთა კონკურენტუნარიანობის ამაღლება აერთიანებს 6 ღონისძიებას და ჯამში 12 პროგრამას. ღონისძიებები ძირითადად მოიცავს ფერმერთა ცოდნის ამაღლების, სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების, სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარების, სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების, ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობ პროგრამებს.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი განისაზღვრა 70,120,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში გახარჯულია 83,285,100 ლარი.

ღონისძიება 1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა

1.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში მხოლოდ ერთი პროგრამის (აგრარულ სფეროში დასაქმებულთა ცოდნის ღონის ამაღლების პროგრამა) განხორციელება დაიწყო.

ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 200,000 ლარით განისაზღვრა, რომელიც მთლიანად 1.1.1 პროგრამის შესრულების ბიუჯეტია. აღნიშნული პროგრამა შეწყვეტილია. ხოლო, 1.1.2 პროგრამის განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა, საექსტენციო მომსახურების ანაზღაურება გათვალისწინებულია ექსტენციონისტთა ყოველთვიურ შრომის ანაზღაურებაში.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ საკონსულტაციო მომსახურება გაეწია 115,387 ფიზიკურ და იურიდიულ პირს (აქედან 95% ფიზიკური პირი). კონსულტაციების რაოდენობამ შეადგინა 49,972;
- ⇒ საექსტენციო მომსახურების განხორციელების მიზნით შერჩეულია ორი საპილოტე რეგიონი (რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი და გურია);
- ⇒ 150 სოფელში ჩატარდა 98 თემატური ტრენინგი და 32 ლექცია-სემინარი. ასევე, ჩატარდა 14 საველე დღე.

1.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 200,000 ლარი არ არის ათვისებული, რადგან პროგრამა არ განხორციელებულა. ხოლო, განხორციელებული აქტივობები ცალკე ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

- **პროგრამა 1.1.1:** კოოპერატივების მეპაიეთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და ტრენინგის პროგრამა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

პროგრამის მიზანი: დარგობრივი მიმართულებით კოოპერატივების მეპაიეთა კვალიფიკაციის ამაღლება

განხორციელებული ღონისძიებები

- კოოპერატივების მეპაიეთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და ტრენინგის პროგრამის ფარგლებში აქტივობები არ განხორციელებულა;
- პროგრამის ბიუჯეტის თანხა გადატანილია სხვა პროგრამულ კოდში, ვინაიდან 2019 წლიდან აღნიშნული ტრენინგებს განხორციელებს სსიპ „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი“.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

2018 წლის განმავლობაში დაგეგმილი იყო დარგობრივი და მენეჯმენტის მიმართულებებით ტრენინგების ჩატარება კოოპერატივების არანაკლებ 300 მეპაიესთვის. საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში ტრენინგები არ ჩატარებულა.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 200,000 ლარის ოდენობით, რომელიც გახარჯული არ არის.

ღონისძიება 1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.1.1 კოოპერატივების მეპაიეთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და ტრენინგის პროგრამა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო.
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: კოოპერატივების არანაკლებ 300 მეპაიეს ჩაუტარდება ტრენინგი დარგობრივი და მენეჯმენტის მიმართულებებით	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 200,000 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი				X	

• პროგრამა 1.1.2: აგრარულ სფეროში დასაქმებულთა ცოდნის დონის ამაღლება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: აგრარულ სფეროში საბაზისო და თანამედროვე ტექნოლოგიებთან ხელმისაწვდომობა და პრაქტიკული უნარ-ჩვევების სწავლება

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის განმავლობაში საკონსულტაციო მომსახურება გაეწია 115,387 ფიზიკურ და იურიდიულ პირს (აქედან დაახლოებით 95% ფიზიკური პირი). კონსულტაციების რაოდენობამ შეადგინა 49,972. მათ შორის: 33,764 დარგობრივი მიმართულებით და 16,208 სახელმწიფო პროგრამების თაობაზე;
- საკონსულტაციო მომსახურება ხორციელდებოდა სხვადასხვა საშუალებებით (ოფისში;

სატელეფონო საუბრები, SMS შეტყობინება; დაინტერესებულ პირთა (ფერმერი) ფართობებში გასვლა; სოფლებში ფერმერებთან ჯგუფური შეხვედრები; შეხვედრები იუსტიციის სამინისტროს საზოგადოებრივ ცენტრებში; ელექტრონული ფოსტა და სოციალური ქსელები);

- სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის 2018-2019 წლების სტრატეგიის შესაბამისად შერჩეულია 2 საპილოტე რეგიონი: რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი და გურია. ორივე რეგიონში მიმდინარეობს სტრატეგიით გათვალისწინებული საექსტენციო აქტივობები. მომზადებულია 2018 წლის ანგარიში გაწეული მუშაობის შესახებ;
- სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის მიერ იმერეთის, გურიის, სამეგრელოს და შიდა ქართლის რეგიონების 150 სოფელში ჩატარდა 98 თემატური ტრენინგი და 32 ლექცია-სემინარი. ასევე, ჩატარდა 14 სავლე დღე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

საანგარიშო პერიოდში გათვალისწინებული იყო საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა 8,500 ფერმერისთვის, ფაქტობრივად წლის განმავლობაში სამინისტროს საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურებისა და რეგიონული სამმართველოს საკონსულტაციო მომსახურებით ისარგებლა დაახლოებით 109,600 ფიზიკურმა პირმა.

ასევე შესრულდა მეორე აქტივობის ინდიკატორი - სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის 2018-2019 წწ. სტრატეგიის საფუძველზე შეირჩა 2 საპილოტე რეგიონი: რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი და გურია.

შემდეგი ინდიკატორი ითვალისწინებდა 1,400 თემატური ტრენინგის ჩატარებას. ამ მიმართულებით, საქართველოს 150 სოფელში ჩატარდა 98 თემატური ტრენინგი, 32 ლექცია-სემინარი. ასევე, ჩატარდა 14 სავლე დღე.

პროგრამის განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებს. საექსტენციო მომსახურების ანაზღაურება გათვალისწინებულია ექსტენციონისტთა ყოველთვიურ შრომის ანაზღაურებაში.

დონისძიება 1.1 ფერმერთა ცოდნის ამაღლება და ეფექტიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსტენციის მომსახურების გაწევა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.1.2: აგრარულ სფეროში დასაქმებულთა ცოდნის დონის ამაღლება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი: საკონსულტაციო მომსახურება გაეწევა 8,500-მდე ფერმერს; საექსტენციო მომსახურების განხორციელების მიზნით შეირჩევა 2 საპილოტე რეგიონი; ჩატარდება 1,400 თემატური ტრენინგი; ჩატარდება 9 სავლე დღე</p>	<p>შესრულებული: საკონსულტაციო მომსახურება გაეწია დაახლოებით 109,600 ფიზიკურ პირს; საექსტენციო მომსახურების განხორციელების მიზნით შერჩეულია 2 საპილოტე რეგიონი: რაჭა-ლეჩხუმი-ქვემო სვანეთი და გურია; ჩატარდა 98 თემატური ტრენინგი, 32 ლექცია-სემინარი; ჩატარდა 14 სავლე დღე</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X			
		განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ლონისძიება 1.2 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ბაზრის განვითარება და მიწათსარგებლობაში თანამედროვე მიდგომების დანერგვა

1.2 ლონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ, მევენახეობის განვითარების ლონისძიებები.

ლონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 200,000 ლარით განისაზღვრა.

ლონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ განხორციელდა გურჯაანის ვენახების კადასტრის აგების სამუშაოები. შედგენილ იქნა გურჯაანის მუნიციპალიტეტში გაშენებული ვენახების დაახლოებით 50%-ის კადასტრი;
- ⇒ განხორციელდა ადგილწარმოშობის ზონის “მუკუზანის“ საზღვრების დაზუსტება 1.2 ლონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტია 200,000 ლარი. საანგარიშო პერიოდში გახარჯულია 199,696 ლარი.

• პროგრამა 1.2.1: მევენახეობის განვითარების ლონისძიებები

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: საქართველოს მევენახეობის უწყებრივი კადასტრის შექმნა.

განხორციელებული ლონისძიებები

- კახეთის რეგიონის ადგილობრივი მევენახეებისა და მეღვინეების ინფორმირების მიზნით, მომზადდა საინფორმაციო ლიფლეტი და პოსტერი. საანგარიშო პერიოდში სისტემატურ რეჟიმში მიმდინარეობდა თელავისა და ახმეტის მუნიციპალიტეტების ვენახების კადასტრის მონაცემთა ბაზის კორექტირება და გამართვა;
- 2018 წელს, ვენახების კადასტრის პროგრამის განხორციელება მიმდინარეობდა გურჯაანის მუნიციპალიტეტში. კომპანია „რუკა მაპინგმა“ 12,355 ვენახის ნაკვეთის ორთოფოტო გადაიღო, რაც შეესაბამება 4,658 ჰა-ს. განხორციელდა საკადასტრე ინფორმაციის შეკრება ამ ვენახებისა და მათი მფლობელი 5,086 ფერმერის შესახებ. მიღებული ინფორმაცია, ორთოფოტოები და საანკეტო მონაცემები ერთიან მონაცემთა ბაზაში გაერთიანდა და გადმოეცა სააგენტოს საკადასტრო მონაცემთა ბაზაში ასატვირთად;
- საერთაშორისო კომპანია ABACO-სთან თანამშრომლობით განხორციელდა საქართველოს ვენახების კადასტრის საერთო მონაცემთა ბაზაში თელავისა და ახმეტის მუნიციპალიტეტების მონაცემთა ბაზის ატვირთვა და გამართვა. იმავე ABACO-სთან სამუშაო პროცესში განხორციელდა ვენახების კადასტრის მონაცემთა ბაზის აპლიკაციის დახვეწა მონაცემთა უკეთესი მენეჯმენტისათვის;
- დასრულდა 2018 წლის რთველის პროცესში ყვარლის მუნიციპალიტეტის ქინძმარაულისა

და ყვარლის მიკროზონებში სატესტო რეჟიმში განხორციელებული კადასტრის საპილოტე პროგრამიდან მიღებული შედეგების ანალიზი;

- ვენახების ეროვნული კადასტრის პროგრამის განხორციელებაში პორტუგალიელი ექსპერტი ანა ლუჟი ჩაერთო მიმდინარე წლის თებერვლიდან გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის სააგენტოს (GIZ) მხარდაჭერით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, დაგეგმილი გურჯაანის ვენახების კადასტრის აგების სამუშაოების ნაწილობრივ განხორციელდა და იქ არსებული ადგილწარმოშობის ზონის "მუკუზანის" საზღვრების დაზუსტდა. საანგარიშო პერიოდში აღნიშნული პროგრამის ფარგლებში იქნა მომზადებული სატენდერო დოკუმენტაცია, ჩატარდა ტენდერი და შეირჩა გამარჯვებული კომპანია „რუკა მაპინგი“, რომელმაც განახორციელა გურჯაანის მუნიციპალიტეტში ვენახების 50% საკადასტრო სამუშაოები, რაც მოიცავს ორთოფოტოების გადაღებას, საკადასტრო რუკების მომზადებას, ვენახების იდენტიფიკაციას და ვექტორიზაციას, ვენახებისა და მევენახეების შესახებ ინფორმაციის შეკრებას.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 200,000 ლარის ოდენობით, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 199,696 ლარი.

დონისძიება 1.2 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ბაზრის განვითარება და მიწათსარგებლობაში თანამედროვე მიდგომების დანერგვა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.2.1: მევენახეობის განვითარების დონისძიებები
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განხორციელდება გურჯაანის ვენახების კადასტრის აგების სამუშაოები და იქ არსებული ადგილწარმოშობის ზონის "მუკუზანის" საზღვრების დაზუსტება	შესრულებული: შედგენილ იქნა გურჯაანის მუნიციპალიტეტში გაშენებული ვენახების დაახლოებით 50%-ის კადასტრი; განხორციელდა ადგილწარმოშობის ზონის "მუკუზანის" საზღვრების დაზუსტება
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 200,000 ლარი	ფაქტობრივი: 199,696 ლარი

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

ღონისძიება 1.3 სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება

1.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა: შეღავათიანი აგროკრედიტები და "ახალგაზრდა მეწარმე" - სოფლად ახალგაზრდა მეწარმეების მხარდაჭერის პროგრამა.

ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 48,000,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ დაფინანსდება 74 ახალი და არსებული საწარმოს გაფართოება/გადაიარაღება/მოდერნიზება;
- ⇒ "ახალგაზრდა მეწარმე" პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა/ხელშეკრულება გაუფორმდა 114 ბენეფიციარს.

1.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 48,000,000 ლარი. საანგარიშო პერიოდში გახარჯულია 63,047,795 ლარი.

პროგრამა 1.3.1 შეღავათიანი აგროკრედიტები

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

აქტივობის მიზანი: სოფლის მეურნეობის სფეროში ახალი საწარმოების და ასევე, არსებული საწარმოების გაფართოების/მოდერნიზაციის მხარდაჭერა; სოფლის მეურნეობის პირველადი წარმოების, გადამამუშავებელი და შენახვა-რეალიზაციის საწარმოო პროცესებისათვის ხელშეწყობა ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის გზით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს, საქართველოს მთავრობის 25.01.2018 წლის №182 განკარგულების საფუძველზე, შეტანილ იქნა ცვლილება 27.01.2014 წლის №139 განკარგულებით დამტკიცებულ „შეღავათიანი აგროკრედიტის პროექტში“ და პროექტის ძირითადი საშუალებებისათვის კომპონენტს დაემატა ახალი ქვეკომპონენტი, რისი საშუალებითაც შესაძლებელი გახდა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ტექნიკის შეძენა;
- 2018 წლის სექტემბრიდან შეჩერდა შეღავათიანი აგროკრედიტის ძირითადი საშუალებების კომპონენტის, ქვეკომპონენტი „ყურძნის გადამამუშავებელი საწარმოების დაფინანსება“;
- 2018 წლის განმავლობაში, ხორციელდებოდა კონსულტაციები სესხის აღების შესაძლებლობებთან და შესაბამის პროცედურებთან დაკავშირებით. კონსულტაციები გაეწიათ როგორც პროექტის პოტენციურ, ასევე არსებულ ბენეფიციარებს და დაფინანსო ინსტიტუტების წარმომადგენლებს. კონსულტაციებში აქტიურად იყო ჩართული სააგენტოს საინფორმაციო სამსახური (ქოლ ცენტრი). გაკეთდა პრეზენტაციები და სატელევიზიო რეპორტაჟები;
- პროგრამის ცნობადობის და ხელმისაწვდომობის ამაღლების მიზნით განხორციელდა ვიზიტები სხვადასხვა რეგიონში და მომზადდა რეპორტაჟები შეძენილი სასოფლო-

სამეურნეო ტექნიკის, ახალი საწარმოების შექმნის და არსებული საწარმოების გადართობის/გაფართოების შესახებ;

- გაიხსნა 19 ახალი საწარმო და სულ ახალ გახსნილ საწარმოებში განხორციელდა 29,982,365 ლარის ინვესტიცია (აქედან შეღავათიანი აგროკრედიტის ფარგლებში აღებული სესხი შეადგენს 13,649,867 ლარს, ბენეფიციარის საკუთარი სახსრები - 10,727,714 ლარს). ახალ გახსნილ საწარმოებში დასაქმებულთა რაოდენობა - 494 (აქედან 223 სეზონურად) გაცემული თანხის ოდენობამ შეადგინა 271,395,476 ლარი და 357,380 აშშ დოლარი. საანგარიშო პერიოდში ბენეფიციარებისთვის გაცემული სესხების რაოდენობამ ჯამში 4,149 ერთეული შეადგინა;
- სულ, 2018 წელს, გაიხსნა/გადართობდა/გაფართოვდა/ მოდერნიზდა 74 ახალი და უკვე არსებული საწარმო.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, ინდიკატორის მიხედვით, დაგეგმილი იყო სულ 70 ახალი ან არსებული საწარმოს დაფინანსება. საანგარიშო პერიოდში, გაიხსნა/გადართობდა/გაფართოვდა/ მოდერნიზდა 74 ახალი და უკვე არსებული საწარმო.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 45,000,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 60,160,000 ლარი.

ლონისძიება 1.3 სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.3.1 შეღავათიანი აგროკრედიტები
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაფინანსდება 70 ახალი ან არსებული საწარმოს გაფართოება/გადართობა/მოდერნიზება. გაგრძელდება გაცემული სესხების თანადაფინანსება	შესრულებული: დაფინანსდა 74 ახალი და არსებული საწარმოს გაფართოება/გადართობა/მოდერნიზება
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 45,000,000 ლარი	ფაქტობრივი: 60,160,000 ლარი

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X				
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **პროგრამა 1.3.2:** "ახალგაზრდა მეწარმე" - სოფლად ახალგაზრდა მეწარმეების მხარდაჭერის პროგრამა

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

აქტივობის მიზანი: პროგრამა მიზნად ისახავს ახალი ბიზნესის დასაწყებად პოტენციური ბენეფიციარებისთვის ფინანსური და ტექნიკური დახმარების გაწევას, რომელსაც გააჩნია სამი ეტაპი: 1) თანადაფინანსების მიღებამდე ტექნიკური დახმარება; 2) თანადაფინანსება - ფინანსური დახმარება; 3) თანადაფინანსების შემდგომი ტექნიკური დახმარება, რაც ხელს შეუწყობს დაფინანსებული ბენეფიციარების ბიზნესის წარმატებულად ფუნქციონირებას.

განხორციელებული ღონისძიებები

- პროგრამა დაიწყო 2018 წელს. პროგრამის პოპულარიზაციისთვის ჩატარდა საინფორმაციო კამპანია: მომზადდა საინფორმაციო ხასიათის გრაფიკული რგოლი, საქართველოს ყველა რეგიონში ჩატარდა ოცამდე პრეზენტაცია, რეგიონებში განთავსდა ბილბორდები, პროგრამის პირობების საზოგადოებისთვის უკეთ გაცნობის მიზნით, პროგრამის განმახორციელებელმა მონაწილეობა მიიღეს 5 სატელევიზიო გადაცემაში;
- საინფორმაციო კამპანიის შედეგად, პროგრამის დაწყებიდან 3 თვის განმავლობაში, პროგრამის ბიუჯეტის შესაბამისი განაცხადები გადავიდა ბიზნეს გეგმის მომზადების ეტაპზე. პროგრამის ბიუჯეტის 85%-ის შესაბამისი ბიზნეს გეგმები დამტკიცდა. ბენეფიციარების „სტარტ-აპ“ ბიზნესების გაშუქება მოხდა არაერთი ადგილობრივი ტელევიზიის მიერ და მომზადდა სატელევიზიო სიუჟეტები;
- პროგრამის ფარგლებში ხელშეკრულება გაუფორმდა 114 ბენეფიციარს (მათ შორის 40 - მდედრობითი სქესის). პროექტებში განსახორციელებული ინვესტიციის ოდენობა შეადგენს 12,789,979 ლარს, ხოლო სააგენტოს თანადაფინანსება 4,979,940 ლარს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

შესრულების ინდიკატორის მიხედვით, 2018 წელს დაგეგმილი იყო 100 ახალგაზრდა მეწარმის დაფინანსება. საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა/ხელშეკრულება გაუფორმდა 114 ბენეფიციარს.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 3,000,000 ლარის ოდენობით ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 2,887,795 ლარი.

ღონისძიება 1.3 სასოფლო-სამეურნეო საკრედიტო და სალიზინგო სისტემის გაძლიერების შესაბამისი პირობების შექმნა/განვითარება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.3.2: "ახალგაზრდა მეწარმე" - სოფლად ახალგაზრდა მეწარმეების მხარდაჭერის პროგრამა
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)პ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაფინანსდება 100 ახალგაზრდა მეწარმე	შესრულებული: დაფინანსდა (ხელშეკრულება გაფორმდა) 114 ახალგაზრდა მეწარმე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 3,000,000 ლარი	ფაქტობრივი: 2,887,795 ლარი

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X				
	სტატუსი	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელები პროცესი დასრულებულია

ღონისძიება 1.4 სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარება

1.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა - აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებები.

ღონისძიების შესრულების მიზნით, დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 9,000,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

⇒ დაიზღვა 11,557 ჰა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი; სულ გაიცა 12,574 პოლისი; დაზღვეული მოსავლის ღირებულება 85,781,348 ლარს შეადგენს.

1.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით, დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 9,000,000 ლარი. საანგარიშო პერიოდში ათვისებულია 4,787,468 ლარი.

• პროგრამა 1.4.1 აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებები

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

აქტივობის მიზანი: აგროსექტორში სადაზღვევო ბაზრის განვითარება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობის ხელშეწყობა, სასოფლო-სამეურნეო სფეროში დასაქმებული პირების კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, სასოფლო-სამეურნეო საქმიანობით დაკავებული პირებისთვის შემოსავლის შენარჩუნება და რისკების შემცირება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის პროგრამაში შევიდა ცვლილება, რის შედეგადაც პროგრამის ფარგლებში შეიძლება მხოლოდ იმ მიწის ნაკვეთების დაზღვევა, რომლებიც დარეგისტრირებული იყო საჯარო რეესტრში;
- აპრილის თვეში გაფორმდა ხელშეკრულებები 7 სადაზღვევო კომპანიასთან;
- განხორციელდა ვიზიტები საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში, სადაც ადგილობრივ მოსახლეობას მიეწოდა დეტალური ინფორმაცია 2017 წლის აგროდაზღვევის პროგრამის შედეგების და 2018 წლის პროგრამაში განხორციელებული ცვლილებების შესახებ. ვიზიტები რეგიონში ასევე მიზნად ისახავდა ზარალის შეფასების პროცესის დაკვირვებას;
- პროგრამის მიმდინარეობა გაშუქდა სხვადასხვა ტელევიზიის საშუალებით. განხორციელდა სადაზღვევო პოლისების დოკუმენტური მონიტორინგი და გადაირიცხა სახელმწიფო სუბსიდია. დაიწყო კონსულტაციები სადაზღვევო კომპანიებთან და საერთაშორისო კონსულტანტებთან აგროდაზღვევის 2019 წლის პროგრამაში შესაძლო ცვლილებებთან დაკავშირებით;
- დაზღვეული ფართობის მოცულობამ 11,557 ჰა შეადგინა. სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავლის დაზღვევის მიზნით სულ გაიცა 12,574 პოლისი. დაზღვეული მოსავლის ღირებულებაა 85,781,348 ლარი, ხოლო სააგენტოს მიერ გადახდილი/გადასახდელი სადაზღვევო პრემიის წილი 4,474,889 ლარს შეადგენს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო დაახლოებით 20,000 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთის დაზღვევა. საანგარიშო პერიოდში დაზღვეული ფართობის მოცულობამ 11,557 ჰა შეადგინა. ინდიკატორი სრულად ვერ შესრულდა.

პროგრამის ბიუჯეტი განისაზღვრა 9,000,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 4,787,468 ლარი.

ლონისძიება 1.4 სასოფლო-სამეურნეო დაზღვევის ბაზრის განვითარება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.4.1 აგროდაზღვევის უზრუნველყოფის ღონისძიებები
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაზღვეული იქნება დაახლოებით 20,000 ჰა სასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთი	შესრულებული: დაიზღვა 11,557 ჰა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 9,000,000 ლარი	ფაქტობრივი: 4,787,468 ლარი

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X		
შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ლონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა

1.5 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 3 პროგრამის განხორციელება იყო დაგეგმილი: მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა, კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაცია და სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურის განვითარება.

ლონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,410,000 ლარით განისაზღვრა.

ლონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ პროგრამაში რეგისტრაცია გაიარა 2-მა მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივმა;
- ⇒ ჩატარდა 2 ადგილობრივი გამოფენა-გაყიდვა;
- ⇒ გადამამუშავებელი დანადგარებით აღიჭურვა 19 კოოპერატი;
- ⇒ გორის რაიონში აშენდა თავლის გადამამუშავებელი საწარმოს შენობა

1.5 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,410,000 ლარია. საანგარიშო პერიოდში ათვისებულია 6,919,135 ლარი.

- **პროგრამა 1.5.1:** მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

აქტივობის მიზანი: სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების საფუტკრე მეურნეობების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის გაუმჯობესება და წარმოებული თაფლისა და მეფუტკრეობის სხვა პროდუქტების ხარისხისა და რაოდენობის ზრდა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიში პერიოდში, პროგრამაში რეგისტრაცია გაიარა 2-მა სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივმა. იმის გამო, რომ პროგრამაში რეგისტრაცია დაემთხვა მეფუტკრეებისათვის აქტიურ პერიოდს, პროგრამაში განაცხადი შემოიტანა სულ 4-მა კოოპერატივმა, საიდანაც ჩაერთო მხოლოდ 2 კოოპერატივი;
- ამავ პროგრამის ფარგლებში, ვერ მოესწრო ტენდერების გამოცხადება, სკების გადასატანი ლაფეტების შეძენისათვის, რაც განპირობებული იყო, შესათანხმებელი CPV კოდებზე პროცედურების გაჭიანურებით. აქედან გამომდინარე პროგრამა 2018 წელს არ განხორციელებულა და პროგრამისათვის გამოყოფილი ბიუჯეტის ნაწილი მიმართული იქნა სხვა პრიორიტეტულ პროგრამაში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

ინდიკატორის მიხედვით, 2018 წელს დაგეგმილი იყო 15-მდე კოოპერატივისათვის სკების გადაადგილებისათვის სატრანსპორტო მისაბმელის გადაცემა. საანგარიში პერიოდში მისაბმელების გადაცემა არ განხორციელებულა.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 200,000 ლარით განისაზღვრა. პროგრამის ფარგლებში ბიუჯეტიდან თანხა არ გახარჯულა.

ღონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.5.1: მეფუტკრეობის სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების მხარდაჭერა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: 15-მდე კოოპერატივს გადაეცემა სატრანსპორტო მისაბმელი სკების გადაადგილებისათვის	შესრულებული: ინდიკატორი არ შესრულდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 200,000 ლარი	ფაქტობრივი: 0 ლარი

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი				X
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **პროგრამა 1.5.2** კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაცია

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

აქტივობის მიზანი: კოოპერატივების მიერ წარმოებული სურსათის უვნებლობის, მიკვლევადობის, კეთილსაიმედოობის უზრუნველყოფა და მათი კონკურენტუნარიანობის ზრდა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა 2 ადგილობრივი გამოფენა-გაყიდვა;
- 2018 წლის დეკემბერში სტანდარტებისა და ბრენდირების პროგრამაში, პროგრამის ბრენდირების ნაწილში ჩაერთო 4 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივი, მაგრამ მათთვის მომსახურების გაწევა ვერ მოესწრო, შესყიდვების პროცედურებიდან გამომდინარე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო 2 ადგილობრივი გამოფენა-გაყიდვის და 1 საერთაშორისო გამოფენის მოწყობა, 10-მდე კოოპერატივში სტანდარტიზაციის პროცესის დანერგვა, 10-მდე სავაჭრო ნიშნის რეგისტრაცია-ბრენდირება. საანგარიშო პერიოდში ჩატარდა 2 ადგილობრივი გამოფენა-გაყიდვა, დანარჩენი ინდიკატორები არ შესრულებულა.

პროგრამის ბიუჯეტი 210,000 ლარით განისაზღვრა, ხოლო ფაქტობრივმა ხარჯმა 56,098 ლარი შეადგინა.

ღონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.5.2 კოოპერატივებში საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და წარმოებული პროდუქციის პოპულარიზაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: მოეწყობა 2 ადგილობრივი გამოფენა-გაყიდვა და 1 საერთაშორისო გამოფენა; 10-მდე კოოპერატივში დაინერგება სტანდარტიზაციის პროცესი; განხორციელდება 10-მდე სავაჭრო ნიშნის რეგისტრაცია-ბრენდირება	შესრულებული: ჩატარდა 2 ადგილობრივი გამოფენა-გაყიდვა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 210,000 ლარი	ფაქტობრივი: 56,098 ლარი

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X	
	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები ს პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

• **პროგრამა 1.5.3** სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურის განვითარება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

აქტივობის მიზანი: საქართველოში რძისა და ყურძნის ნაწარმის წარმოების ხელშეწყობა, სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ფარგლებში თანამედროვე ტექნოლოგიებით აღჭურვილი რძის და ყურძნის მიმღებ-გადამამუშავებელი საწარმოების ჩამოყალიბების სტიმულირება, ადგილობრივად წარმოებული ნაწარმის ხარისხის და კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, კოოპერატივებში არსებული მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის ჯიშობრივი გაუმჯობესების ხელშეწყობა და სოფლად მცხოვრები მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს, 10 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს გადაეცა ყურძნის მიმღებ-გადამამუშავებელი საწარმოს შექმნისათვის საჭირო მანქანადანადგარები;
- 9 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივს გადაეცა რძის საწარმოსათვის საჭირო აღჭურვილობა;
- დასრულდა გორის რაიონის სოფელ ბერბუკში საწარმოს შენობის მშენებლობა, ამჟამად მიმდინარეობს შიდა მოსაპირკეთებელი სამუშაოები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, დაგეგმილი იყო 13 კოოპერატივის აღჭურვა გადამამუშავებელი დანადგარებით, ფაქტობრივად აღიჭურვა 19 კოოპერატივი. ასევე, პროგრამის ფარგლებში, აშენდა თაფლის გადამამუშავებელი საწარმოს შენობა, რომელიც შიდა მოსაპირკეთებელი სამუშაოების დასრულებისას გადაეცემა არანაკლებ 35 კოოპერატივის მიერ დაფუძნებულ კოოპერატივს.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი განისაზღვრა 5,000,000 ლარის ოდენობით. საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ხარჯმა შეადგინა 6,863,037 ლარი.

ღონისძიება 1.5 სასოფლო-სამეურნეო დარგში კოოპერაციის განვითარების მხარდაჭერა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.5.3 სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ინფრასტრუქტურის განვითარება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გადამამუშავებელი დანადგარებით აღიჭურვა 13 კოოპერატივი; აშენდება თაფლის გადამამუშავებელი საწარმო, რომელიც გადაეცემა არანაკლებ 35 კოოპერატივის მიერ დაფუძნებულ კოოპერატივს	შესრულებული: გადამამუშავებელი დანადგარებით აღიჭურვა 19 კოოპერატივი; აშენდა თაფლის გადამამუშავებელი საწარმოს შენობა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 5,000,000 ლარი	ფაქტობრივი: 6,863,037 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ღონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობი ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება

1.6 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 3 პროგრამა განხორციელდა: ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია, ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაცია და ღვინის ლაბორატორიული კვლევა.

ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 7,310,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ სამინისტრომ მონაწილეობა მიიღო 7 საერთაშორისო და 3 ადგილობრივ გამოფენაში;
- ⇒ საქართველოდან ექსპორტირებული ღვინის ღირებულებამ 203 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა;
- ⇒ მარნეულის რაიონში, განხორციელდა არქეოლოგიური გათხრები ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“; განხორციელდა მოპოვებული მასალის (10 ნიმუში) რადიოკარბონული დათარიღება;
- ⇒ შესრულდა 35 ვაზის აბორიგენული ჯიშის და ველური ვაზის შესწავლა ამპელოგრაფიის და მოლეკულური გენეტიკის მეთოდებით;
- ⇒ განხორციელდება ლიტერატურული წყაროების მოძიება, შეიკრიბა და გამოიცა 2 სამეცნიერო ნაშრომი;
- ⇒ საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთის მიზნით შემოწმდა 852 ნიმუში.

1.6 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 7,310,000 ლარია. საანგარიშო პერიოდში ათვისებულია 8,331,000 ლარი.

• პროგრამა 1.6.1 ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია

პასუხისმგებელი უწყება: საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი

სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

აქტივობის მიზანი: ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია და ღვინის ექსპორტის გაზრდა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- ქ. ბერლინში სურსათის, სოფლის მეურნეობისა და მებაღეობის საერთაშორისო გამოფენაზე „მწვანე კვირეული 2018“ (Grüne Woche 2018) წარმოდგენილი იყო 19 ქართული კომპანია.
- ქ. ბაქოში, აგროსამრეწველო სექტორის მე-12 საერთაშორისო გამოფენაზე „Caspian Agro 2018“ სამინისტროს მხარდაჭერით ქართულ სტენდზე წარმოდგენილი იყო: შპს „თაფლიკაცის“, „გიუანის“, „კულას“, „ნუტრიმაქსის“, „მზა ჩითილის“, „ველინგტონის“, მაღლიანი 2017-ის და „თამარის“ მიერ წარმოებული პროდუქცია.
- სამინისტრომ მონაწილეობა მიიღო, ყოველწლიურ გამოფენა-ფესტივალში „Museumsuferfest Frankfurt 2018“ (ქ. ფრანკფურტი). გამოფენაზე მოეწყო ქართული კუთხე და წარმოდგენილ იქნა 16 მცირე საოჯახო მარნების პროდუქცია.

- ქ. რიგაში, სამინისტროს ორგანიზებით, „**Riga Food 2018**“ გამოფენაზე მოეწყო ქართული კუთხე და წარმოდგენილ იქნა 11 სხვადასხვა კომპანიის პროდუქცია.
- იტალიის რესპუბლიკის ქ. ტურინში საერთაშორისო გასტრონომიულ გამოფენაზე „**Terra Madre Salone del Gusto**“ სამინისტროს ორგანიზებით მოეწყო ქართული კუთხე და წარმოდგენილ იქნა ქართული კომპანიების პროდუქცია.
- საქართველო ფრანკფურტის წიგნის ბაზრობაზე (**Frankfurter Buchmesse 2018**) საპატიო ქვეყნის სტუმრის სტატუსით წარსდგა, როგორც მთავარი მასპინძელი ქვეყანა - სამინისტროს ინდივიდუალური სტენდით, სადაც წარმოდგენილი იყო 11 ქართული კომპანია, რომელთაც წარადგინეს ქართული ღვინო, ჩაი, ხილის არაყი, ჭაჭა.
- შვეიცარიის ქ. ციურიხში გაიმართა **EXPOVINA 2018**, ევროპის უმსხვილესი ღვინის გამოფენა. გამოფენაში მონაწილეობა მიიღო 16-მა ქართულმა კომპანიამ და მცირე მარანმა. სამინისტროს სახელით, ქართული ღვინის პოპულარიზაციის მიზნით, გაიმართა გამოფენის ოფიციალური გახსნის ღონისძიება და მიღება საპატიო სტუმრებისთვის.
- ქ. თბილისში მთაწმინდის პარკში სამინისტროს მხარდაჭერით ჩატარდა ჩაის საერთაშორისო ფესტივალი სახელწოდებით „**თბილისის ჩაის ფესტივალი**“. ფესტივალის ფარგლებში 2 ღონისძიება გაიმართა: "ახალი ქართული ჩაი 2017" და საქართველოს ჩაის ოსტატების ეროვნული ჩემპიონატი, რომელიც ჩატარდა საქართველოს ჩაის მწარმოებელთა ასოციაციისა და ჩაის მწარმოებელთა ქართულ - ჩინური კავშირის ეგიდით.
- **საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი ღონისძიება** - სამინისტრომ მოაწყო სტენდები თბილისში და მცხეთაში, სადაც წარმოდგენილი იყო სახელმწიფო პროექტების ფარგლებში დაფინანსებული აგრარული მიმართულების საწარმოების პროდუქცია - თაფლი და თაფლის პროდუქტები, ღვინისა და ყველის ნაირსახეობა, კომპოტები და წვენები, ჯემებისა და მურაბების ნაირსახეობა.
- **მე-18 საერთაშორისო გამოფენა „სოფლის მეურნეობის, კვების მრეწველობის, გადამამუშავებელი და შემფუთველი ტექნოლოგიები“** - 2018 წლის 20-22 ნოემბერს, საგამოფენო ცენტრში „ექსპო ჯორჯია“ მოეწყო საგამოფენო სივრცე, სადაც წარმოდგენილი იყო სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულებების მიერ შესრულებული და მიმდინარე საქმიანობების შესახებ ინფორმაცია;
- ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის გაზრდის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით ქართული ღვინო წარმოდგენილი იყო 26 საერთაშორისო გამოფენასა და ფესტივალზე საქართველოსა და მსოფლიოს 13 ქვეყანაში. ასევე გაიმართა ქართული ღვინის 160 დეგუსტაცია - პრეზენტაცია სტრატეგიულ ბაზრებზე და 2 ფესტივალი. აღნიშნული ღონისძიებები გაიმართა პოლონეთში, იაპონიაში, დიდ ბრიტანეთში, აშშ-ში, დანიაში, შვედეთში, ჩინეთში, გერმანიაში, ავსტრიაში, საფრანგეთში.
- თბილისში გაიმართა ქვევრის ღვინის მეორე საერთაშორისო კონკურსი, ახალი ღვინის ფესტივალი 2018, WinExpo Georgia-2018; თელავში - საქართველოს დამოუკიდებლობის 100 წლის იუბილე;
- საქართველოში განხორციელდა ღვინის პროფესიონალების 8 ტური აშშ-დან და დიდი ბრიტანეთიდან (ბრიტანელი ღვინის პროფესიონალების ვიზიტი; ამერიკელი ჟურნალისტების ვიზიტი; ამერიკელი ღვინის პროფესიონალების ჯგუფის ვიზიტი; აშშ-ს ჟურნალ „Food and Wine“-ის შემოქმედებითი ჯგუფის ვიზიტი, ამერიკელი ღვინის მაგისტრის ლიზა გრანიკის ვიზიტი) ასევე, ორგანიზებული იყო ესტონელების ჯგუფის ვიზიტი და OIV-ის მაგისტრანტების ვიზიტი საქართველოში.

- თბილისში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს „ქართული ღვინისა და ვაზისა ისტორიისა და კულტურის პროექტის“ შედეგებზე და ბორდოს ღვინის გამოფენის თემატიკაზე შექმნილი, სამეცნიერო-პოპულარული დოკუმენტური ფილმის „საქართველო - ღვინის სამშობლო“ პრემიერა გაიმართა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, დაგეგმილი იყო 5 საერთაშორისო და 2 ადგილობრივი ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის გამოფენის მოწყობა/მონაწილეობის მიღება. საანგარიშო პერიოდში სამინისტრომ აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის პროგრამის მხარდაჭერით მონაწილეობა მიიღო 7 საერთაშორისო და 3 ადგილობრივ გამოფენაში.

ქართული ღვინის პოპულარიზაციისა და ცნობადობის გაზრდის მიზნით, ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით ქართული ღვინო წარმოდგენილი იყო 26 საერთაშორისო გამოფენასა და ფესტივალზე საქართველოსა და მსოფლიოს 13 ქვეყანაში. ასევე გაიმართა ქართული ღვინის 160 დეგუსტაცია-პრეზენტაცია სტრატეგიულ ბაზრებზე და 2 ფესტივალი. საქართველოში განხორციელდა ღვინის პროფესიონალების 8 ტური აშშ-დან და დიდი ბრიტანეთიდან.

შედეგად, 2018 წელს, საქართველოდან მსოფლიოს 53 ქვეყანაში ექსპორტირებულია 86,2 მლნ ბოთლი (0,75 ლ), რაც 13%-ით აღემატება 2017 წლის ამავე პერიოდის მაჩვენებელს. ექსპორტირებული ღვინის ღირებულება 203.0 მლნ. აშშ დოლარია, ზრდამ გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 20% შეადგინა, როდესაც მიზნობრივი წლიური ინდიკატორი არის 8 -10 %-იანი ზრდა.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 7,100,000 ლარს. ზემოაღნიშნულ აქტივობებზე გახარჯულია 7,916,336 ლარი (აქედან 6,568,336 ლარი ღვინის ეროვნული სააგენტოს მიერ).

ღონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.6.1 ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის 5 გამოფენა-დეგუსტაციის ღონისძიება მოეწეობა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში, 2 გამოფენა-დეგუსტაცია მოეწეობა ქვეყნის შიგნით; ღვინის ექსპორტის შედეგად მიღებული შემოსავალი წინა წელთან შედარებით გაიზარდება დაახლოებით 8 -10 %-ით.	შესრულებული: სამინისტრომ მონაწილეობა მიიღო 7 საერთაშორისო და 3 ადგილობრივ გამოფენაში, სადაც მოაწყო ქართული აგროსასურსათო პროდუქციის გამოფენა-დეგუსტაციის ღონისძიება; საქართველოდან ექსპორტირებული ღვინის ღირებულებაა 203.0 მლნ აშშ დოლარი, ზრდამ წინა წელთან შედარებით 20% შეადგინა.
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: <u>7,100,000</u> ლარი	ფაქტობრივი: <u>7,916,336</u> ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი	X				
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 1.6.2** ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაცია

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: ქართული ვაზის წარმოშობის ისტორიის კვლევების წახალისება და მიღებული შედეგების გამოყენებით ქართული ღვინის პოპულარიზაცია.

განხორციელებული ღონისძიებები

- არქეოლოგიური მასალის დათარიღების დაზუსტებისა და საქართველოში მოპოვებული ვაზის მცენარეული ნაშთების ქრონოლოგიის აღდგენისათვის, 10 არქეოლოგიური ნიმუში - მცენარეული ნაშთები წიპწების, მერქნისა და ნახშირის სახით გაიგზავნა ისრაელში, ვეისმანის ინსტიტუტის D-REAMS ლაბორატორიაში.
- მილანის უნივერსიტეტის მკვლევარების მიერ საერთაშორისო რეფერირებად ჟურნალს „Science of the Total Environment“ გამოსაქვეყნებლად გადაეცა პროექტის ფარგლებში მომზადებული სტატია „Influence of climate cycles on grapevine domestication and ancient migrations in Eurasia“.
- ქართული ქვევრის შესწავლისა და სისტემატიზაციის მიზნით განხორციელდა სხვადასხვა პროფილის მეცნიერთა ჯგუფის ჩამოყალიბება. მოწვეულმა ტორონტოს უნივერსიტეტის არქეოლოგმა, მტკვარ-არაქსის კულტურის მკვლევარმა, მეცნიერებათა დოქტორმა ს.ბატიუკმა შეარჩია ქვევრის ნიმუში მეცნიერული კვლევებისათვის და შეაგროვა სამეცნიერო ლიტერატურა ქვევრზე მომავალი პუბლიკაციის მოსამზადებლად.
- საქართველოს ეროვნული მუზეუმის არქეოლოგიური ჯგუფის მიერ, ტორონტოს უნივერსიტეტის არქეოლოგებთან ერთად განხორციელდა არქეოლოგიური გათხრები ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“ (190მ2-ზე) მევენახეობა-მეღვინეობასთან დაკავშირებული ახალი მასალის მოპოვების მიზნით. ველზე მოპოვებული არტეფაქტები და კონტექსტები დამუშავდა გრაფიკულ და ელექტრონულ ფორმატში, განხორციელდა საანალიზო ნიმუშების აღება ინტერდისციპლინარული კვლევებისათვის. გათხრების ბოლოს ძეგლი დაკონსერვდა.
- ველური ვაზის დაფესვიანების ხარისხის დადგენის მიზნით, დაიწყო ლაბორატორიული კვლევები კავკასიის საერთაშორისო უნივერსიტეტში.
- პროექტის შედეგების პოპულარიზაციისა და ფართო აუდიტორიის გაცნობის მიზნით, მომზადდა და წარდგენილი იყო მოხსენების რეზიუმე ვაზისა და ღვინის საერთაშორისო ორგანიზაციის (OIV) 41-ე მსოფლიო კონგრესისათვის სათაურით: ‘Progress for Research of Grape and Wine Culture in Georgia, the South Caucasus’.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“ მევენახეობა-მეღვინეობასთან დაკავშირებული ახალი მასალის მოპოვების მიზნით არქეოლოგიური კვლევების განხორციელება. ინდიკატორი შესრულდა. გათხრილი ტერიტორიის ფართობმა

შეადგინა 190 მ². მოპოვებული მასალის 10 ნიმუში გაიგზავნა ისრაელის ვეისმანის ინსტიტუტში, სადაც განხორციელდა მასალის რადიოკარონული დათარიღება.

ასევე, 2018 წელს 30-40 ვაზის აბორიგენული ჯიშის და ველური ვაზის ამპელოგრაფიის და მოლეკულური გენეტიკის მეთოდებით შესასწავლად დაგეგმილ კვლევის მასალებიდან, ფაქტიურად 35 ვაზის აბორიგენული ჯიშის და ველური ვაზის კვლევის მასალები გაგიზავნა საფრანგეთში.

საანგარიშო პერიოდში, ასევე, შესრულდა ინდიკატორი, რომელიც გულისხმობს ლიტერატურული წყაროების მოძიებას, შეკრებას და 2 სამეცნიერო პუბლიკაციის მომზადებას.

პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი შეადგენდა 150,000 ლარს. ხოლო, ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 305,151 ლარი.

ღონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშემწყობი ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.6.2 ქართული ვაზის წარმოშობის პოპულარიზაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი:</p> <p>მარნეულის რაიონში „გადაჭრილ გორაზე“ და „შულავერის გორაზე“ ჩატარდება არქეოლოგიური კვლევები;</p> <p>განხორციელდება მოპოვებული მასალის (მინ. 6 ნიმუში) რადიოკარონული დათარიღება;</p> <p>შესრულდება 30-40 ვაზის აბორიგენული ჯიშის და ველური ვაზის შესწავლა ამპელოგრაფიის და მოლეკულური გენეტიკის მეთოდებით;</p> <p>განხორციელდება ლიტერატურული წყაროების მოძიება, შეკრება და მომზადდება 2 სამეცნიერო პუბლიკაცია.</p>	<p>შესრულებული:</p> <p>მარნეულის რაიონში, განხორციელდა არქეოლოგიური გათხრები ძეგლებზე „გადაჭრილი გორა“ და „შულავერის გორა“;</p> <p>განხორციელდა მოპოვებული მასალის (10 ნიმუში) რადიოკარონული დათარიღება;</p> <p>შესრულდა 35 ვაზის აბორიგენული ჯიშის და ველური ვაზის შესწავლა ამპელოგრაფიის და მოლეკულური გენეტიკის მეთოდებით;</p> <p>განხორციელდა ლიტერატურული წყაროების მოძიება, შეიკრიბა და გამოიცა 2 სამეცნიერო ნაშრომი.</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 150,000 ლარი	ფაქტობრივი: 305,151 ლარი

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელებული პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

- **პროგრამა 1.6.3** ღვინის ლაბორატორიული კვლევა
პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

აქტივობის მიზანი: ადგილობრივ და საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში 76 კომპანიაში განხორციელდა ადგილწარმოშობის და ასევე სუფრის საექსპორტო ღვინოების საინსპექციო კონტროლი.
- საექსპორტო პარტიებიდან შემოწმდა 852 ნიმუში. ინსპექტირების შედეგად 5 კომპანიაში 26 ნიმუში არ შეესაბამებოდა ლაბორატორიის მიერ ლოტზე გაცემულ ფიზიკო-ქიმიურ მახასიათებლებს, რის შედეგადაც აღნიშნულ კომპანიებს სერთიფიკატების გაცემაზე უარი განეცხადათ.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო ადგილობრივ და საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთის მიზნით 400-450 ნიმუშის ამოღება. საანგარიშო პერიოდში საექსპორტო პარტიებიდან შემოწმდა 852 ნიმუში.

პროგრამის განხორციელებისთვის ბიუჯეტი განისაზღვრა 60,000 ლარით. ხოლო, ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 109,513 ლარი.

ღონისძიება 1.6 ეროვნული სასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის ღონისძიებების გატარება და მარკეტინგული პროგრამის განხორციელება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 1.6.3 ღვინის ლაბორატორიული კვლევა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ადგილობრივ და საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთის მიზნით აღებული იქნება 400-450 ნიმუში	შესრულებული: საექსპორტო ბაზარზე ფალსიფიცირებული და უხარისხო ღვინოპროდუქციის აღკვეთის მიზნით შემოწმდა 852 ნიმუში
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 60,000 ლარი	ფაქტობრივი: 109,513 ლარი

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი	X			
შეფასება	განხორციელები ს პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელები პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელები ს პროცესი შეჩერებულია	განხორციელები ს პროცესი	განხორციელები ს პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

სტრატეგიული მიმართულება 2: ინსტიტუციური განვითარება

სტრატეგიული მიმართულება ინსტიტუციური განვითარება მოიცავს 1 ღონისძიებას, რომელიც თავის მხრივ მოიცავს 1 პროგრამას. ღონისძიება გულისხმობს საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნას და მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდებისთვის საჭირო აქტივობებს.

სტრატეგიული მიმართულების განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

ღონისძიება 2.1 საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნა, მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდება

2.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 აქტივობა განხორციელდა, კერძოდ, ელექტრონული პროგრამის შექმნა და მართვა.

ღონისძიების განხორციელებისთვის სახელმწიფო ბიუჯეტში თანხები გათვალისწინებული არ იყო.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ გაეროს სოფლის მეურნეობისა და სურსათის ორგანიზაციის (FAO) პროექტის ტექნიკური მხარდაჭერით განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების მონაცემთა ბაზის კომპლექსური ანალიზი მონაცემთა ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით;
- ⇒ გაეროს სოფლის მეურნეობისა და სურსათის ორგანიზაციის (FAO) პროექტის ტექნიკური მხარდაჭერით მიმდინარეობდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების კვლევის კითხვარის ელექტრონული ვერსიის CAPI (Computer-assisted personal interviewing) მეთოდისათვის ადაპტირება.
- ⇒ შემუშავდა მონაცემთა საცავის სატესტო სტრუქტურა;
- ⇒ განხორციელებული აქტივობების შედეგად დაიხვეწა ფასების გავრცელების სისტემა

2.1 პროგრამა განხორციელდა გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) პროექტის ტექნიკური მხარდაჭერით.

- პროგრამა 2.1.1 ელექტრონული პროგრამის შექმნა და მართვა

პასუხისმგებელი უწყება: პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტი

აქტივობის მიზანი: სოფლის მეურნეობის მიმართულებით მონაცემებისა და ინფორმაციების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა

განხორციელებული ღონისძიებები

- წლის განმავლობაში უწყვეტად ხორციელდებოდა სოფლის მეურნეობის პროდუქტების ფასებზე ინფორმაციის შეგროვება მუნიციპალიტეტების მიხედვით;
- საწყისი ინფორმაციის შეგროვების შემდგომ, ფასების ერთიანი მონაცემთა ბაზის დამუშავება ხდებოდა ყოველთვიურად და სანდოობის ხარისხის შემოწმების შემდეგ, დამუშავებული ინფორმაცია ხელმისაწვდომი იყო დაინტერესებული პირისათვის;
- სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების შესახებ მონაცემთა მიწოდება დაინტერესებულ პირთათვის ხდებოდა მოთხოვნის მიხედვით;
- FAO-ს ტექნიკური მხარდაჭერით განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების კვლევის მონაცემთა ბაზის კომპლექსური ანალიზი მონაცემთა

ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით; ასევე, მომზადდა პროგრამული უზრუნველყოფა (აპლიკაცია) სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების კვლევის კითხვარის ელექტრონული ვერსიის CAPI (Computer-assisted personal interviewing) მეთოდის დასაწერად;

- სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების კვლევის მონაცემთა ბაზის კომპლექსური ანალიზის საფუძველზე, მონაცემთა ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით, განახლდა კვლევის მეთოდოლოგია;
- მზადდებოდა საქართველოს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანასთან სავაჭრო ურთიერთობების ამსახველი ანგარიშები; მზადდებოდა ყოველდღიური ანალიტიკური ანგარიში მანდარინისა და ატმის შესახებ;
- განხორციელდა ხორბლის, სიმინდის, ვაშლისა და ციტრუსის მოსავლიანობის განსაზღვრის კვლევების შერჩევები, ჩატარდა სავალე სამუშაოები, მიმდინარეობდა მონაცემთა ბაზების დამუშავება;
- FAO-ს ტექნიკური მხარდაჭერით შემუშავდა მონაცემთა საცავის სატესტო სტრუქტურა, რომელშიც განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების მონაცემთა ბაზის, საქსტატისა და შერჩეული სააგენტოების (ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო, სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო) მონაცემთა ბაზების ინტეგრირება. მიმდინარეობს მუშაობა სამინისტროსა და მის დაქვემდებარებულ უწყებებში არსებული ბაზების სტანდარტიზაციაზე და მათ მონაცემთა საცავში ინტეგრირებაზე, ასევე, გამომავალი ცხირლების ფორმირებაზე.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

საანგარიშო პერიოდში ინდიკატორის შესასრულებლად განხორციელდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების მონაცემთა ბაზის კომპლექსური ანალიზი, ასევე, მიმდინარეობდა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ფასების კვლევის კითხვარის ელექტრონული ვერსიის CAPI მეთოდისათვის ადაპტირება. შედეგად, ფასების გავრცელების სისტემა დაიხვეწა. პროგრამის განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებს.

დონისძიება 2.1 : საბაზრო ინფორმაციული სისტემის შექმნა, მონაცემთა შეგროვების, დამუშავებისა და აგრარულ სექტორში დასაქმებულთათვის ეფექტიანად მიწოდება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 2.1.1: ელექტრონული პროგრამის შექმნა და მართვა
პასუხისმგებელი უწყება:	პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დაიხვეწება ფასების გავრცელების გამართული სისტემის ფუნქციონირება	შესრულებული: დაიხვეწა ფასების გავრცელების სისტემა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულებების შეფასება	X				
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი	X			

სტრატეგიული მიმართულება 3: მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება

სტრატეგიული მიმართულება მელიორაცია და ნიადაგის ნაყოფიერება აერთიანებს 2 ღონისძიებას და ჯამში 4 პროგრამას. ღონისძიებები ძირითადად მოიცავს სარწყავი და დამშრობი სისტემების გაუმჯობესებისთვის და ნიადაგის რაციონალური გამოყენებისთვის საჭირო პროგრამებს.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი 30,130,000 ლარია.

ღონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება

3.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 3 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია, ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება და ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია.

3.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 30,010,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ რეგულარულ სარწყავში გადავიდა 6.6 ათასი ჰა მიწის ფართობი
- ⇒ სარწყავ მიწებზე წყლით უზრუნველყოფა გაუმჯობესდა 22.5 ათას ჰა-ზე
- ⇒ განხორციელდა დაახლოებით 1.1 ათასი ჰა მიწის ფართობის დაშრობა
- ⇒ დასრულდა 3 მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია, შედეგად გაუმჯობესდა წყალუზრუნველყოფა 20,000 ჰა-ზე
- ⇒ ჰოლანდიის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით (ORIO პროგრამის გრანტის ფარგლებში) მომზადდა პროექტის დიზაინის კონცეფციის და დეტალური ხარჯთაღრიცხვა

3.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 30,010,000 ლარი უმეტესწილად არის შესრულებული. 2018 წლის განმავლობაში სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 42,480,700 ლარი

- **პროგრამა 3.1.1:** სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია

პასუხისმგებელი უწყება: შპს საქართველოს მელიორაცია

პროგრამის მიზანი: საირიგაციო და დამშრობი სისტემების რეაბილიტაცია

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში კაპიტალური ღონისძიებების ფარგლებში მიმდინარეობდა: სათავე ნაგებობების, მაგისტრალური არხების, გამანაწილებლების, დიუკერებისა და სხვა ჰიდროტექნიკური ნაგებობების რეაბილიტაცია; არხების მოპირკეთების აღდგენა; მიწის ნაკვეთის ბლოკებამდე წყლის მიყვანის მიზნით, დამატებითი გამანაწილებელი არხებისა და ჰიდროტექნიკური ნაგებობების მოწყობა; წყალმზომი მოწყობილობების დაყენება;
- შიდა ქართლის, ასევე სამცხე-ჯავახეთის და კახეთის რეგიონების სოფლების სავარგულების სარწყავი წყლით უზრუნველსაყოფის გაუმჯობესების მიზნით, მცირე სიმძლავრის სატუმბი სადგურების მოწყობა და არსებული სატუმბი სადგურების რეაბილიტაცია; სატუმბი სადგურების ელექტრო მომარაგების ქსელში ჩართვა, ელმექანიკური მოწყობილობების აღდგენა და ახლით შეცვლა; კოლხეთის დაბლობზე,

ასევე კახეთის ზემო ალაზნის სარწყავი სისტემების ზონაში ძირითადი წყალშემკრები საკოლექტორო არხებისა და შიდასამეურნეო დამშრობი ქსელის რეაბილიტაცია;

- საირიგაციო სისტემებზე მიმდინარეობდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები სულ 53 ობიექტზე, აქედან დასრულდა 33 პროექტი. პერიოდის ბოლოს (31.12.2018) მიმდინარეობდა 18 პროექტი, შეწყდა 2 პროექტი;
- 2018 წელს დაიწყო და დასრულდა 1 დამოუკიდებელი ჰიდროტექნიკური ნაგებობის რეაბილიტაცია - „ქალაქ ფოთთან მდინარე რიონის წყალგამყოფი ჰიდროკვანძის სარეაბილიტაციო სამუშაოები“;
- მიმდინარეობდა დამშრობი (დრენაჟი) სისტემების სარეაბილიტაციო სამუშაოები 15 ობიექტზე. აქედან დასრულდა 8 პროექტი, ხოლო 6 პროექტის განხორციელება მიმდინარეობს;
- საანგარიშო პერიოდის ბოლოს, საერთო შედეგი საბაზისო ჰექტრების გათვალისწინებით შეადგენს: წყალუზრუნველყოფილი ფართობი - 127 ათასი ჰა; დამშრობილი ფართობი - 38 ათასი ჰა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, პირობითი სარწყავი მიწების კატეგორიიდან რეგულარულ სარწყავი მიწების კატეგორიაში გადავიდა დაახლოებით 6.6 ათასი ჰექტარი; სარწყავ მიწებზე წყლით უზრუნველყოფა გაუმჯობესდა 22.5 ათას ჰექტარზე. მიწის ფართობების დამშრობა განხორციელდა დაახლოებით 1.1 ათასი ჰექტარზე.

2018 წელს, სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაციითვის განსაზღვრული 35 მილიონი ლარი გამოყოფილია 2017 წლის ბიუჯეტიდან, რომელიც იხარჯება 2018 წელს. ბიუჯეტის ფაქტობრივი ათვისება შეადგენს 30,680,500 ლარს.

ღონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟი) სისტემების გაუმჯობესება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 3.1.1: სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	შპს საქართველოს მელიორაცია
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: რეგულარულ სარწყავში გადასაცემი მიწის ფართობის ზრდა 8 ათასი ჰა; სარწყავ მიწებზე წყლით უზრუნველყოფა გაუმჯობესდება 21.5 ათას ჰა-ზე; განხორციელდება 2.3 ათასი ჰა მიწის ფართობის დამშრობა; ჭარბი წყლის მოცილება განხორციელდება 0.6 ათას ჰა-ზე	შესრულებული: რეგულარულ სარწყავში გადასაცემი მიწის ფართობი გაიზარდა დაახლოებით 6.6 ათასი ჰა-ით; სარწყავ მიწებზე წყლით უზრუნველყოფა გაუმჯობესდა 22.5 ათას ჰა-ზე; განხორციელდა დაახლოებით 1.1 ათასი ჰა მიწის ფართობის დამშრობა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 0 ლარი	ფაქტობრივი: 30,680,500 ლარი

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი		X			
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X				

• **პროგრამა 3.1.2:** ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB)

პასუხისმგებელი უწყება: საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: სამი საირიგაციო სისტემის (ზედა რუს სარწყავი სისტემის მაგისტრალური არხი, ქვემო სამგორის სარწყავი სისტემის მარჯვენა მაგისტრალური არხი და ტბისი-კუმისის სარწყავი სისტემა) სრული რეაბილიტაცია (სათავე ნაგებობები, მაგისტრალური არხები, პირველი და მეორე რიგის გამანაწილებელი არხები და შიდა სამეურნეო ქსელები).

განხორციელებული ღონისძიებები

ზედა რუს, ტბისი-კუმისის და ქვემო სამგორის მარჯვენა მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია. საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში მოხდა შემდეგი ღონისძიებების გატარება და დასრულება:

- ზედა რუს 27 კმ. ღია მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია;
- ქვემო სამგორის 25 კმ. ღია მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია;
- ტბისი-კუმისის 15 კმ ღია მაგისტრალური არხის და 24 კმ. მილსადენის აღდგენა-შეკეთება;
- შემუშავდა კანონპროექტი წყალმომხმარებელთა ორგანიზაციებზე და იგეგმება მისი დაგზავნა სხვადასხვა უწყებებში;
- წყალმომხმარებელთა ორგანიზაციების შექმნის ხელშეწყობის ფარგლებში ჩამოყალიბდა სტრუქტურული ერთეული, რომლისთვისაც დაქირავებულ იქნა 9 ექსპერტი;
- განხორციელდა საერთაშორისო აუდიტორული კომპანიის მიერ შპს „საქართველოს მელიორაციის“ სამწლიანი ფინანსური აუდიტის მეორე წლის ღონისძიებები;
- მოხდა შპს „საქართველოს მელიორაცია“ აღჭურვა სხვადასხვა თანამედროვე ტექნიკით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დასრულდა 3 მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია და შედეგად გაუმჯობესდა წყალუზრუნველყოფა 20,000 ჰა-ზე.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის ბიუჯეტი განისაზღვრა 23,250,000 ლარით, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 11,264,000 ლარი.

ღონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 3.1.2: ირიგაციისა და დრენაჟის სისტემების გაუმჯობესება (WB)
პასუხისმგებელი უწყება:	საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დასრულდება სამი მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია, შედეგად გაუმჯობესდება წყალუზრუნველყოფა 20,000 ჰა-ზე	შესრულებული: დასრულდა სამი მაგისტრალური არხის რეაბილიტაცია, შედეგად გაუმჯობესდა წყალუზრუნველყოფა 20,000 ჰა-ზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 23,250,000 ლარი	ფაქტობრივი: 11,264,000 ლარი

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
	რეიტინგი	X				
	განხორციელებული პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი	განხორციელების პროცესი	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X				

• **პროგრამა 3.1.3:** ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია (ORIO)

პასუხისმგებელი უწყება: შპს საქართველოს მელიორაცია

პარტნიორი ორგანიზაცია: ჰოლანდიის საგარეო საქმეთა სამინისტრო (ORIO)

პროგრამის მიზანი: ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს, ჰოლანდიის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით (ORIO პროგრამის გრანტის ფარგლებში) მომზადდა:
 - ✓ გარემოზე და სოციალური ზემოქმედების ანგარიში და გარემოს დაცვის და სოციალური მართვის გეგმა;
 - ✓ ფინანსური და ეკონომიკური კვლევის ანგარიში;
 - ✓ პროექტის განხორციელების გეგმა და კონცეპტუალური დიზაინი
- საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ბიუჯეტი შემცირდა 5,586,000 ლარით და განისაზღვრა 1,174,000 ლარით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, დაგეგმილი იყო პროექტის დიზაინის კონცეფციის და დეტალური ხარჯთაღრიცხვის შედგენა, ინდიკატორი შესრულებულია.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის ბიუჯეტი განისაზღვრა 6,760,000 ლარით, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ 536,200 ლარი შეადგინა.

ღონისძიება 3.1. სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემების გაუმჯობესება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 3.1.3: ზემო სამგორის სარწყავი სისტემის რეაბილიტაცია (ORIO)
პასუხისმგებელი უწყება	შპს საქართველოს მელიორაცია
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: პროექტის დიზაინის კონცეფციის და დეტალური ხარჯთაღრიცხვის შედგენა	შესრულებული: დასრულდა პროექტის დიზაინის კონცეფციის და დეტალური ხარჯთაღრიცხვის შედგენა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: <u>6,760,000</u> ლარი	ფაქტობრივი: <u>536,200</u> ლარი

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X			
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი			X			

ღონისძიება 3.2. ნიადაგების რაციონალური გამოყენება

3.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით.

3.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 120,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ შესწავლილია ნიადაგების მდგომარეობა 80,000 ჰა მიწის ფართობზე
- ⇒ მომზადებულია 4 რეკომენდაცია ნიადაგის ნაყოფიერების გაუმჯობესების შესახებ
- ⇒ შედგენილია ნიადაგის 6 თემატური რუკა

3.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 120,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 96,400 ლარი.

- **პროგრამა 3.2.1:** საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

პროგრამის მიზანი: დეგრადირებული ნიადაგების სტრუქტურის გაუმჯობესება და ნაყოფიერების ამაღლება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- გორის მუნიციპალიტეტში აღებულია 44 ნიადაგის ნიმუში, აგრეთვე მცენარეთა ნიმუშები და სიმინდის მარცვლის 13 ნიმუში საანალიზოდ; მიკროელემენტების შემცველობაზე გამოკვლეულია სიმინდის მარცვლის 30 ნიმუში; ნიადაგების სართო მდგომარეობის შესწავლის ფარგლებში აღებულია 51 ნიმუში 13 მუნიციპალიტეტიდან; წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფ. მაღლაკიდან აღებულია 20 ნიმუში ნიადაგის ნაყოფიერების შესასწავლად და რეკომენდაციების გასაცემად;
- ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის შესასწავლად საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთებიდან საშემოდგომო კულტურების ქვეშ და სასათბურე მეურნეობებში აღებულია ნიადაგის 18 ნიმუში;
- ნიადაგის ფიზიკური, ფიზიკურ-ქიმიური და ქიმიური მახასიათებლების განსაზღვრის მიზნით ჩატარდა ნიადაგის ლაბორატორიული კვლევა და მიღებულია ნიადაგის 57 ნიმუშის ლაბორატორიული კვლევის შედეგები;
- ლაბორატორიული კვლევა ჩატარდა ნიადაგის ნაყოფიერების განმსაზღვრელ ძირითად მახასიათებლებზე. მიღებულია ნიადაგის ლაბორატორიული კვლევის შედეგები;
- 4 სათბურში შეფასებულია ნიადაგის ნაყოფიერება. მომზადებულია 2 რეკომენდაცია;
- საქართველოს ნიადაგების საერთო მდგომარეობის შესწავლა-ინვენტარიზაციის მიზნით ლაბორატორიულ პირობებში გამოკვლეულია ნიადაგის 153 ნიმუში;
- ნიადაგის კვლევების შედეგად განახლდა ელექტრონულ მონაცემთა ბაზები;
- შედგენილია ნიმუშების აღების წერტილების განმსაზღვრელი ბადე (2კმx2კმ) საკვლევი 80,000 ჰა ფართობისთვის; განხორციელდა შესწავლილი ფართობის ციფრული

მოდელირება წყლისმიერი ეროზიის შედეგად ნიადაგის პოტენციური დანაკარგის შესაფასებლად;

- შედგენილია ნიადაგში ორგანული ნახშირბადის მარაგის და მაკრო-მიკრო და ტოქსიკური ელემენტების ამსახველი რუკები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს შესწავლილია ნიადაგების მდგომარეობა 80,000 ჰა მიწის ფართობზე; შემუშავებულია 4 რეკომენდაცია; შედგენილია ნიადაგში ორგანული ნახშირბადის მარაგის 1 რუკა და მაკრო-მიკრო და ტოქსიკური ელემენტების ამსახველი 5 რუკა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის ბიუჯეტი განისაზღვრა 120,000 ლარის ოდენობით, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 96,400 ლარი.

ლონისძიება 3.2 ნიადაგების რაციონალური გამოყენება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 3.2.1: საქართველოს მიწის ფონდის შესწავლა ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების მიზნით
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შესწავლილი იქნება ნიადაგების მდგომარეობა 20,000 ჰა მიწის ფართობზე; თითოეული საკვლევი მუნიციპალიტეტისთვის შემუშავებული იქნება 1 რეკომენდაცია; შედგენილი იქნება ნიადაგში ორგანული ნახშირბადის მარაგის ამსახველი 1 რუკა (20,000 ჰა)	შესრულებული: შესწავლილია, ნიადაგების მდგომარეობა 80,000 ჰა მიწის ფართობზე; შემუშავებულია 4 რეკომენდაცია; შედგენილია ნიადაგში ორგანული ნახშირბადის მარაგის 1 რუკა, მაკრო-მიკრო და ტოქსიკური ელემენტების ამსახველი 5 რუკა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 120,000 ლარი	ფაქტობრივი: 96,400 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი	X				
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
			X			

სტრატეგიული მიმართულება 4: რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებული ღირებულების შემქმნელი სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა

სტრატეგიული მიმართულება რეგიონალური და დარგობრივი განვითარება - დამატებითი ღირებულების შემქმნელი სრული ციკლის წარმოების განვითარების ხელშეწყობა აერთიანებს 4 ღონისძიებას და ჯამში 6 პროგრამას. ღონისძიებები მოიცავს შემდეგ პროგრამებს: ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობა, მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სადოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა, ადგილწარმოშობის დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება, სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა და დანერგე მომავალი.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი 15,145,000 ლარია.

ღონისძიება 4.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი

4.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობა და მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სადოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა.

4.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 2,090,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ მომზადდა რეპორტაჟები „ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობის“ პროგრამის ცნობადობის ამაღლების მიზნით. პროგრამაში ჩაერთო 15 ახალი ბენეფიციარი.
- ⇒ უკანაფშავის ადმინისტრაციულ ერთეულში კოოპერატივისათვის აშენდა რძის გადამამუშავებელი საწარმოს შენობა

4.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 2,090,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 4,118,215 ლარი.

• პროგრამა 4.1.1: ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

პროგრამის მიზანი: საქართველოში არსებული როგორც საკუთარი ასევე სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ჩაის პლანტაციების პოტენციალის მაქსიმალური გამოყენება ჩაის ადგილობრივი წარმოების ზრდის მიზნით, შემდგომში იმპორტის ჩანაცვლებისა და საექპორტო პოტენციალის გაზრდის მიზნით.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წლის განმავლობაში პროგრამაში ჩაერთო 15 ახალი ბენეფიციარი. სარეზილიტაციო პლანტაციების ფართობმა შეადგინა 325 ჰა. პროგრამის ცნობადობის ამაღლების მიზნით მომზადდა არაერთი რეპორტაჟი პროგრამაში ჩართული და

პოტენციური ბენეფიციარების შესახებ, და პროგრამის მიმდინარეობასთან დაკავშირებით.

- საანგარიშო პერიოდში რამოდენიმე ბენეფიციარს მოუწია ვალდებულებების შესრულების ვადამ, კერძოდ, ჩაის პირველადი გადამამუშავებელი საწარმოს მშენებლობის ნებართვის წარმოდგენა. ყველა ბენეფიციარს დროულად აქვს სააგენტოში წარმოდგენილი შესაბამისი ვალდებულების შესრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

საანგარიშო პერიოდში არ განხორციელებულა კოოპერატივის საწარმოო დანადგარებით აღჭურვა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 900,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 795,270 ლარი.

დონისძიება 4.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.1.1: ქართული ჩაის წარმოების ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: 2018-2019 წლებში განხორციელდება 7 კოოპერატივის საწარმოო დანადგარებით აღჭურვა	შესრულებული: საანგარიშო პერიოდში არ განხორციელებულა კოოპერატივის საწარმოო დანადგარებით აღჭურვა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 900,000 ლარი	ფაქტობრივი: 795,270 ლარი

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

- **პროგრამა 4.1.2:** მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-საძოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო

პროგრამის მიზანი: მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-საძოვრების რაციონალურად გამოყენება, მესაქონლეობის განვითარების და მაღალპროდუქტიული ჯიშების შერჩევა/აპრობირების ხელშეწყობა, წარმოებული პროდუქციის რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ზრდა, მთის მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მაღალმთიან დასახლებებში რეგისტრირებულ 19 ს/ს კოოპერატივს გადაეცათ 25 წლიანი იჯარით სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული 10,459 ჰა სათიბ-სადოვარი;
- მომზადდა მთავრობის 28 დეკემბრის განკარგულება №2499 20 ს/ს კოოპერატივისათვის ტრაქტორების გადაცემის შესახებ;
- პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილ ბიუჯეტის გარდა, მაღალმთიანი დასახლების განვითარების ფონდიდან დამატებით გამოიყო რესურსი 8,659,105.0 ლარი, 3 რძის გადამამუშავებელი საწარმოსა და რძის მწარმოებელი სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების დაფინანსების მიზნით. შესყიდული იქნა აღნიშნული 3 საწარმოსთვის რძის ჩამოსასხმელი ხაზები და სხვა აღჭურვილობა;
- დასრულდა უკანაფშავის მუნიციპალიტეტის სოფელ შუაფხოში რძის გადამამუშავებელი საწარმოს შენობის მშენებლობა და ამჟამად მიმდინარეობს შიდა მოსაპირკეთებელი სამუშაოები. პროგრამის ფარგლებში შესასყიდი იყო ისეთი დანდგარები, რომელთა ნაწილიც მოითხოვდა მთავრობასთან შესაბამისი CPV კოდების წინასწარ თანხმობას. აღნიშნულ აღჭურვილობაზე შესათანხმებელი პროცედურების გაჭიანურების გამო განკარგულებას ხელი მოეწერა 2018 წლის 10 დეკემბერს, რამაც შეაფერხა ტენდერების გამოცხადება საანგარიშო პერიოდში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო უკანაფშავის ადმინისტრაციულ ერთეულში რძის გადამამუშავებელი საწარმოს აშენება და ტექნიკით აღჭურვა, საანგარიშო პერიოდში დასრულებულია მხოლოდ საწარმოს შენობის აშენება.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 1,190,000 ლარს, ხოლო ფაქტობრივმა ხარჯვამ 3,322,945 ლარი შეადგინა.

ღონისძიება 4.1. საქართველოს სოფლის მეურნეობის განვითარების დარგობრივი პროგრამების შემუშავება, განხორციელება და მონიტორინგი	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.1.2: მაღალმთიანი რეგიონებში სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული სათიბ-სადოვრების რაციონალურად გამოყენების სახელმწიფო პროგრამა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების განვითარების სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: უკანაფშავის ადმინისტრაციულ ერთეულში არსებული კოოპერატივისათვის აშენდება და ტექნიკით აღჭურვება რძის გადამამუშავებელი საწარმო	შესრულებული: უკანაფშავის ადმინისტრაციულ ერთეულში კოოპერატივისათვის აშენდა რძის გადამამუშავებელი საწარმოს შენობა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 1,190,000 ლარი	ფაქტობრივი: 3,322,945 ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		რეიტინგი		X		
შესრულების შეფასება		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ლონისძიება 4.2. ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის სქემების განვითარების მხარდაჭერა

4.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ ადგილწარმოშობის დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა.

4.2 ღონისძიების განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის 6 თვის განმავლობაში

- ⇒ ქართული ღვინის 1 დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების წარმოების სპეციფიკაციის ფორმა შესაბამისობაში მოვიდა ევროპულ მოდელთან;
- ⇒ დარეგისტრირდა 1 ახალი დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინოს წარმოების სპეციფიკაცია;
- ⇒ მომზადდა „დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის, დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების სპირტიანი სასმელის, დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის ღვინისა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის სპირტიანი სასმელის წარმოების სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის“ პროექტი;
- ⇒ მომზადდა პროგრამა „ქართული ღვინის ადგილწარმოშობის დასახელების სისტემის განვითარებისა და ქართული ღვინის აღნიშვნების დაცვის ხელშეწყობის ღონისძიებები“

4.2 ღონისძიების განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა

- **პროგრამა 4.2.1:** ადგილწარმოშობის დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: ქართული ადგილწარმოშობის დასახელებებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნების დაცვა ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე.

განხორციელებული ღონისძიებები

- დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის „ხვანჭკარის“ წარმოების სპეციფიკაციის ფორმა შესაბამისობაში მოვიდა ევროპულ მოდელთან და დარეგისტრირებულია, ხოლო დანარჩენი 17 დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის წარმოების სპეციფიკაციის ცვლილების პროექტი მომზადებულ იქნა და სარეგისტრაციოდ წარედგინა „საქპატენტს“. ასევე დარეგისტრირდა 1 ახალი დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინო „ხაშმის საფერავის“ წარმოების სპეციფიკაცია;
- „ვაზისა და ღვინის შესახებ“ საქართველოს კანონთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით გამოქვეყნდა „დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის, დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების სპირტიანი სასმელის, დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის ღვინისა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის სპირტიანი სასმელის წარმოების სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის“;
- ქართული გეოგრაფიული დასახელებების სისტემის განვითარების მიზნით, მომზადდა პროგრამა „ქართული ღვინის ადგილწარმოშობის დასახელების სისტემის განვითარებისა და ქართული ღვინის აღნიშვნების დაცვის ხელშეწყობის ღონისძიებები“.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, ინდიკატორის მიხედვით, ქართული ღვინის 18 დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების წარმოების სპეციფიკაციის ფორმა ევროპულ მოდელთან შესაბამისობაში უნდა მოსულიყო. საანგარიშო პერიოდში დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის „ხვანჭკარის“ წარმოების სპეციფიკაციის ფორმა შესაბამისობაში მოვიდა ევროპულ მოდელთან. 17 დასახელების ღვინის წარმოების სპეციფიკაციის ცვლილების პროექტი სარეგისტრაციოდ წარედგინა „საქპატენტს“; დარეგისტრირდა 1 ახალი დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინო „ხაშმის საფერავის“ წარმოების სპეციფიკაცია.

„ვაზისა და ღვინის შესახებ“ საქართველოს კანონთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით მომზადდა „დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის, დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების სპირტიანი სასმელის, დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის ღვინისა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის სპირტიანი სასმელის წარმოების სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის“ პროექტი;

ქართული გეოგრაფიული დასახელებების სისტემის განვითარების მიზნით, შესაბამისი პროგრამის „ქართული ღვინის ადგილწარმოშობის დასახელების სისტემის განვითარებისა და ქართული ღვინის აღნიშვნების დაცვის ხელშეწყობის ღონისძიებები“ მომზადდა და გათვალისწინებული იქნა 2019 წლის ბიუჯეტის პროექტში.

2018 წელს, პროგრამა არ ითვალისწინებდა ბიუჯეტის დაფინანსებას.

ღონისძიება 4.2 ადგილწარმოშობის დასახელებისა და გეოგრაფიული აღნიშვნის სქემების განვითარების მხარდაჭერა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.2.1: ადგილწარმოშობის დასახელებების და გეოგრაფიული აღნიშვნების სისტემის განვითარების ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ ღვინის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი: ქართული ღვინის 18 დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების წარმოების სპეციფიკაციის ფორმა შესაბამისობაში მოვა ევროპულ მოდელთან; დაზუსტებული სპეციფიკაციები სარეგისტრაციოდ წარედგინება "საქპატენტს"; დაცული ადგილწარმოშობის დასახელებისა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის ღვინის წარმოებაზე სახელმწიფო კონტროლის წესი შესაბამისობაში მოვა "ვაზისა და ღვინის შესახებ" საქართველოს კანონთან;</p> <p>ქართული გეოგრაფიული დასახელებების სისტემის განვითარების მიზნით, მომზადდება შესაბამისი პროგრამა</p>	<p>შესრულებული: ქართული ღვინის 1 დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების წარმოების სპეციფიკაციის ფორმა შესაბამისობაში მოვიდა ევროპულ მოდელთან; დარეგისტრირდა 1 ახალი დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინოს წარმოების სპეციფიკაცია;</p> <p>მომზადდა „დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების ღვინის, დაცული ადგილწარმოშობის დასახელების სპირტიანი სასმელის, დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის ღვინისა და დაცული გეოგრაფიული აღნიშვნის სპირტიანი სასმელის წარმოების სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის“ პროექტი;</p> <p>ქართული გეოგრაფიული დასახელებების სისტემის განვითარების მიზნით, მომზადდა პროგრამა „ქართული ღვინის ადგილწარმოშობის დასახელების სისტემის განვითარებისა და ქართული ღვინის აღნიშვნების დაცვის ხელშეწყობის ღონისძიებები“</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი			X		
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ღონისძიება 4.3. მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა(შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამამუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)

4.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება და სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა.

4.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,055,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ პროექტის ფარგლებში გახსნილია 13 ახალი საწარმო
- ⇒ ISO 22000 სერტიფიკატი მიიღო 8 საწარმომ
- ⇒ შემუშავდა 3 რეკომენდაცია და გამოიცა ბროშურის სახით

4.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,055,000 ლარია. 2018 წელს სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 7,667,535 ლარი

- **პროგრამა 4.3.1:** სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

პროგრამის მიზანი: საქართველოში სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ახალი გადამამუშავებელ და შემნახველი საწარმოების თანადაფინანსება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცდა პროექტის ფარგლებში ინიცირებული ცვლილებები, რომლებიც ემსახურება პროექტის არსებული ტექნიკური საკითხების მოწესრიგებას. ამასთან საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 15 თებერვლის N360 განკარგულებით, 2018 წელს შემნახველი საწარმოს შექმნით დაინტერესებულ ბენეფიციარებს, განაცხადების წარმოდგენის საბოლოო ვადად განესაზღვრა 2018 წლის 28 თებერვალი და ამ პერიოდამდე შემოსული განაცხადების საფუძველზე მიმდინარე წელს დაიწყო 8 ახალი შემნახველი საწარმოს თანადაფინანსება. ამასთან ხორციელდება 5 ახალი გადამამუშავებელი საწარმოს შექმნის პროექტიც.

- მიუხედავად იმისა, რომ „ტექნიკური დახმარების კომპონენტი“ გამოვიდა პროექტის ფარგლებიდან და გადავიდა სააგენტოს კომპეტენციაში, ISO 22000-ს სერთიფიკატი მიიღო 8 პროექტში მონაწილე საწარმომ. HACCP და ISO 22000 სტანდარტების დანერგვაში დასახმარებლად, უზრუნველყოფილ იქნა, პროექტის ფარგლებში ამოქმედებული ახალი საწარმოების, ადგილობრივ და საერთაშორისო გამოფენებში მონაწილეობა.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, პროექტის ფარგლებში გაიხსნა 13 ახალი საწარმო - 10 გადამამუშავებელი საწარმოს და 3 შემნახველი საწარმო. საანგარიშო პერიოდში პროგრამის ფარგლებში ISO22000-ის დანერგვის მიზნით გაფორმებულია - 2 ახალი ხელშეკრულება; ISO 22000 სერთიფიკატი მიიღო 8 საწარმომ (აღნიშნული საწარმოების სტანდარტის დანერგვის ხელშეკრულებები გაფორმებულია 2017 წელს). ხოლო, HACCP არც ერთ საწარმოს არ დაუნერგავს. 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯამში გაიხსნილია 41 ახალი საწარმო.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 5,000,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 7,635,335 ლარი.

ღონისძიება 4.3. მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა (შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამამუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.3.1: სოფლის მეურნეობის პროდუქციის გადამამუშავებელი საწარმოების თანადაფინანსება
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: დასრულდება 8 გადამამუშავებელი საწარმოს და 8 შემნახველი საწარმოს შექმნა; არანაკლებ 12 საწარმოში დაინერგება HACCP/ISO 22000 სტანდარტები; 2018 წლის ბოლოს პროექტის ფარგლებში ჯამურად მოქმედი იქნება მინიმუმ 41 საწარმო	შესრულებული: დასრულდა 10 გადამამუშავებელი საწარმოს და 3 შემნახველი საწარმოს შექმნა; ISO 22000 სერთიფიკატი მიიღო 8 საწარმომ; 2018 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, პროექტის ფარგლებში ჯამში გახსნილია 41 ახალი საწარმო
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 5,000,000 ლარი	ფაქტობრივი: 7,635,335 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება		X			
რეიტინგი					
სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **პროგრამა 4.3.2:** სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

პროგრამის მიზანი: სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მიღებულ იქნა დაწმენდილი ვაშლის სიდრის საკვლევი ნიმუშები. დამუშავდა ვაშლის სიდრზე დამზადებული დაბალალკოჰოლიანი სასმელის 2 რეცეპტურა;
- მიღებულ იქნა დაწმენდილი ვაშლის ძმრის საკვლევი ნიმუშები;
- ჩატარდა საკვლევი ნიმუშების დეგუსტაცია (ნექტარი, სიროფი, გაყინული ხილი). წარმოდგენილი იყო 7 დასახელების გადამამუშავებული პროდუქტი;
- მიღებულია ალუბლის დაბალკალორიული ლიმონათის დასამზადებლად ნიმუშები; დამუშავდა შედეგები ფერმერებისათვის ნატურალური პროფილაქტიკური ლიმონათების დამზადების ტექნოლოგიური ინსტრუქციის მისაღებად;
- დამზადდა კაკლის მურაბა (უმაქრო და ნაკლებმაქრიანი), მაცვლის და ჟოლოს ნექტარი;
- შემუშავდა მურაბის, სიროფის, ხილის გაყინვის და შრობის ენერგოდამზოგავი ტექნოლოგია ოსმოსური გაუწყლოების მეთოდის გამოყენების საფუძველზე;
- შემუშავდა კაკლის მურაბის ინოვაციური ტექნოლოგიის სქემა. დადგინდა ერთ კგ მასაზე ყურნის კონცენტრატის რაოდენობა;
- დამზადდა ოთხი ჯიშის ქლიავის მშრალი პროდუქტი, განხორციელდა ყურძნის შრობა ჯიშების მიხედვით. დამზადდა ქიშიში სამი ჯიშის ყურძნისგან;
- ნედლი რძის თერმული დამუშავებითა და ბაქტერიალური დედოს შეტანით განხორციელდა დამბალხაჭოს დამზადება. შემუშავდა დამბალხაჭოს დამზადების ახალი ტექნოლოგიური ინსტრუქციის პროექტი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, ინდიკატორის მიხედვით დაგეგმილი იყო 4 რეკომენდაციის შემუშავება. სააგენტოს მიერ დამუშავდა 4 ახალი ტექნოლოგია და შემუშავდა 3 რეკომენდაცია ბროშურის სახით, მეოთხე რეკომენდაცია მზადების პროცესშია.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 55,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 32,200 ლარი.

ღონისძიება 4.3. მოსავლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა (შემნახველი, დამახარისხებელი, შემფუთავი, გადამამუშავებელი და სადისტრიბუციო სექტორების განვითარების ხელშეწყობა)	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.3.2: სოფლის მეურნეობის პროდუქტთა შენახვა-გადამუშავების მეთოდების სამეცნიერო კვლევა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: შემუშავდება 4 რეკომენდაცია	შესრულებული: დამუშავდა 4 ახალი ტექნოლოგია და შემუშავდა 3 რეკომენდაცია ბროშურის სახით
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 55.000 ლარი	ფაქტობრივი: 32.200 ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ლონისძიება 4.4. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების საშუალებებსა და მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის ამაღლება

4.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ დანერგე მომავალი.

4.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 8,000,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

⇒ გაშენებულია 2,053 ჰა ინტენსიური და ნახევრადინტენსიური ტიპის ბაღები

4.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 8,000,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ, პროგრამის განხორციელებისთვის გახარჯულია 9,562,821 ლარი.

- პროგრამა 4.4.1: დანერგე მომავალი

პასუხისმგებელი უწყება: ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო

პროგრამის მიზანი: სანერგე მეურნეობების განვითარების და ინტენსიური ბაღების გაშენების ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- 2018 წელს პროგრამაში „დანერგე მომავალი“ შევიდა ცვლილებები: ბაღების თანადაფინანსების კომპონენტის ფარგლებში მრავალწლიანი კულტურების ნუსხას დაემატა ფსტა (ფისტა) და სასუფრე ყურძნის კულტურები; ბაღების თანადაფინანსების კომპონენტს დაემატა კენკროვნების ქვეკომპონენტი, რომლის ფარგლებშიც გარკვეულ მუნიციპალიტეტებში ფიზიკურ პირებსა და კოოპერატივებს მიეცემა შესაძლებლობა გააშენონ ლურჯი მოცვის, ჟოლოსა და მაცვლის ბაღები და მიიღონ სახელმწიფო დაფინანსება 100%-ის ოდენობით.
- მიმდინარე პრობლემების შესასწავლად, ადგილობრივ ხელისუფლებასთან ერთად, პროგრამის ფარგლებში დაფინანსებული ბაღების მოსანახულებლად განხორციელებულია 8 ვიზიტი, რომელიც შემდგომში გაშუქდა ტელევიზიების მიერ. კენკროვნების ქვეკომპონენტის პოპულარიზაციის მიზნით 9 მუნიციპალიტეტში ჩატარდა პრეზენტაციები, რაც ასევე გაშუქდა ტელევიზიით. გარდა ამისა, ტექნიკური დახმარების მიმართულებით დანერგე მომავალის ბენეფიციარებს ჩაუტარდათ ტრენინგები სსიპ სამეცნიერო კვლევით ცენტრთან ერთად წარმოების თანამედროვე ასპექტებში (ჯიშების შერჩევა, სხვა-ფორმირება და მცენარეთა ინტეგრირების დაცვა), როგორც თეორიულ ასევე პრაქტიკულ ნაწილში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, პროექტის ფარგლებში გაშენებულმა ინტენსიური და ნახევრადინტენსიური ტიპის ბაღების ფართობმა შეადგინა 2,364 ჰა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 8,000,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 9,562,821 ლარი.

ღონისძიება 4.4. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების საშუალებებსა და მომსახურებაზე ხელმისაწვდომობის ამაღლება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 4.4.1: დანერგე მომავალი
პასუხისმგებელი უწყება:	ა(ა)იპ სოფლის მეურნეობის პროექტების მართვის სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გაშენდება/დაკონტრაქტდება 1,100 ჰა ახალი ბაღი	შესრულებული: საანგარიშო პერიოდში პროექტის ფარგლებში დაკონტრაქტებულმა ინტენსიური და ნახევრად-ინტენსიური ტიპის ბაღების ფართობმა შეადგინა 2,053 ჰა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: <u>8,000,000</u> ლარი	ფაქტობრივი: <u>9,562,821</u> ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი	X				
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
			X			

სტრატეგიული მიმართულება 5: სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა

სტრატეგიული მიმართულება სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა აერთიანებს 1 ღონისძიებას და 1 პროგრამას. ღონისძიება ძირითადად მოიცავს სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგისათვის საჭირო აქტივობას.

ღონისძიება 5.1. სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგი

5.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა ერთი პროგრამა - სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ანალიზი.

ღონისძიების განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წელს

⇒ სასურსათო უსაფრთხოების ანგარიშის მომზადების პროცესი შესრულებულია 60%-ით

5.1 ღონისძიების განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

პროგრამა 5.1.1 სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ანალიზი

პასუხისმგებელი უწყება: პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა

განხორციელებული ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ამსახველი მონაცემების შეგროვება და ანალიზი. პროცესი გრძელდება.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო სასურსათო უსაფრთხოების ანგარიშის მომზადება და განთავსდება სამინისტროს ვებ-გვერდზე. ინდიკატორი შესრულდა დაახლოებით 60%-ით. პროგრამის განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

ღონისძიება 5.1. სასურსათო უსაფრთხოების მონიტორინგი	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 5.1.1: სასურსათო უსაფრთხოების მდგომარეობის ანალიზი
პასუხისმგებელი უწყება:	პოლიტიკისა და ანალიტიკის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ყოველწლიურად მომზადდება სასურსათო უსაფრთხოების ანგარიში და განთავსდება სამინისტროს ვებ-გვერდზე	შესრულებული: სასურსათო უსაფრთხოების ანგარიშის მომზადების პროცესი შესრულებულია 60%-ით
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

შესრულების შეფასება	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X		
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

სტრატეგიული მიმართულება 6: სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა

სტრატეგიული მიმართულება სურსათის უვნებლობა, ვეტერინარია და მცენარეთა დაცვა აერთიანებს 4 ღონისძიებას და ჯამურად 7 პროგრამას. ღონისძიებები მოიცავს სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბებას, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოებას საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით, ვეტერინარიას, მცენარეთა დაცვას და ფიტოსანიტარიულ კეთილსამედობას, ლაბორატორიული შესაძლებლობების გაძლიერებას და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოებას.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი 30,380,000 ლარია.

ღონისძიება 6.1. სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით

6.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, სანიტარიულ და ფიტოსანიტარიულ (SPS) ზომები საქართველო-ევროკავშირის შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ (DCFTA) თანახმად და სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი.

6.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 1,300,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წელს

- ⇒ სურსათის უვნებლობის სფეროში საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელებულია ევროკავშირის 3 სამართლებრივ აქტთან; ვეტერინარიის სფეროში - 4 სამართლებრივ აქტთან, 3 რეგულაციასთან დაკავშირებით მომზადებულია პროექტი; მცენარეთა დაცვის სფეროში - 7 სამართლებრივ აქტთან, 1 რეგულაციასთან დაკავშირებით მომზადებულია პროექტი;
- ⇒ განხორციელებულია 5,530 გეგმური ინსპექტირება; ჩატარებულია 7,155 დოკუმენტური შემოწმება და 4,962 სურსათის ნიმუშზე ლაბორატორიული კვლევა

6.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 1,300,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 1,285,816 ლარი.

- **პროგრამა 6.1.1:** სანიტარიულ და ფიტოსანიტარიულ (SPS) ზომები საქართველო-ევროკავშირის შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ (DCFTA) თანახმად

პასუხისმგებელი უწყება: სოფლის მეურნეობის, სურსათისა და სოფლის განვითარების დეპარტამენტი; იურიდიული დეპარტამენტი; ევროინტეგრაციის დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოებული კანონმდებლობა სანიტარულ და ფიტოსანიტარულ სფეროში.

განხორციელებული ღონისძიებები

„საქართველოს ეროვნული კანონმდებლობის ევროკავშირის კანონმდებლობასთან დაახლოების სიის“ შესაბამისად საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდა ევროკავშირის შემდეგ საკანონმდებლო აქტებთან:

სურსათის უვნებლობის სფეროში

1. ევროკავშირისა და საბჭოს 27.10.2004 წლის №1935/2004/EC რეგულაციასთან შესაბამისობაშია „მოთხოვნები სურსათთან შეხებისათვის განკუთვნილი მასალებისა და საგნების მიმართ“ საქართველოს მთავრობის 5.06.2018 წლის №317 დადგენილება;
2. ევროპის პარლამენტის და საბჭოს 22.09.2003 წლის (EC) №1829/2003 რეგულაციასთან შესაბამისობაშია „მოთხოვნები გენეტიკურად მოდიფიცირებული სურსათისა და ცხოველის საკვების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 16.11.2018 წლის №549 დადგენილება;
3. ევროპის პარლამენტის და საბჭოს 22.09.2003 წლის (EC) №1830/2003 რეგულაციასთან შესაბამისობაშია "ტექნიკური რეგლამენტის – გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმების მიკვლევადობისა და ეტიკეტირების, გენეტიკურად მოდიფიცირებული ორგანიზმებისაგან წარმოებული სურსათის/ცხოველის საკვების მიკვლევადობის დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 16.11.2018 წლის №548 დადგენილება;

2018 წელს გათვალისწინებული, ევროპარლამენტისა და საბჭოს 16.12.2008 წლის (EC) №257-2010 და 10.03.2011 წლის (EU) №234/2011 რეგულაციები, ასევე, კომისიის №2004/787/EC რეკომენდაცია იქნა მიჩნეული არარელევანტურად.

ვეტერინარიის სფეროში

1. საბჭოს 20.11.2000 წლის №2000/75/EC დირექტივასა და კომისიის 26.10.2007 წლის (EC) №1266/2007 რეგულაციასთან შესაბამისობაშია „ბლუთანგის აღმოფხვრასა და კონტროლთან დაკავშირებული სპეციალური წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 3.08.2018 წლის N398 დადგენილება;
2. ევროპარლამენტისა და საბჭოს 26.05.2003 წლის (EC) №998/2003 რეგულაციასთან შესაბამისობაშია "შინაური ბინადარი ცხოველების საქართველოს საბაჟო საზღვარზე არაკომერციული გადაადგილების წესის დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 16.11.2018 წლის №551 დადგენილება;
3. საბჭოს 16.12.2002 წლის №2002/99/EC დირექტივასთან შესაბამისობაშია "ადამიანის მიერ მოხმარებისათვის განკუთვნილი ცხოველური წარმოშობის პროდუქტის წარმოებასთან, გადამუშავებასთან, დისტრიბუციასა და იმპორტთან დაკავშირებული ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვის წესის დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 13.12.2018 წლის №587 დადგენილება;

ევროპარლამენტისა და საბჭოს 6.11.2001 წლის №2001/82/EC და 31.03.2004 წლის №2004/28/EC დირექტივებთან, და 6.05.2009 წლის (EC) №470/2009 რეგულაციასთან შესაბამისობაშია "ვეტერინარული პრეპარატების რეგისტრაციის, წარმოების ავტორიზაციისა და კონტროლის წესის დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტი და წარდგენილია მთავრობისთვის დასამტკიცებლად.

2018 წელს გათვალისწინებული, საბჭოს 14.07.2011 წლის (EU) №1152/2011 და ევროკომისიის 7.07.1995 წლის (EC) 1662/95 რეგულაციები იქნა მიჩნეული არარელევანტურად.

მცენარეთა დაცვის სფეროში

1. ევროკომისიის 15.04.1998 წლის №98/22/EC დირექტივასთან შესაბამისობაშია „ტექნიკური რეგლამენტის - სასაზღვრო ინსპექციის პუნქტის გარდა კონტროლისათვის განსაზღვრულ სხვა ადგილზე მცენარეების, მცენარეული პროდუქტების და სხვა ფიტოსანიტარიული რეგულირებადი ობიექტების იდენტიფიკაციის შემოწმების და მცენარეთა სიჯანსაღის კონტროლის პროცედურებისა და პირობების დადგენის შესახებ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 15.12.2017 წლის №556 დადგენილება;
2. ევროკომისიის 11.10.2004 წლის №1756/2004 რეგულაციასთან შესაბამისობაშია ტექნიკური რეგლამენტი „სახელმწიფო ფიტოსანიტარიულ სასაზღვრო – საკარანტინო კონტროლს დაქვემდებარებული მცენარეული პროდუქტის სიჯანსაღის კონტროლის სიხშირის შემცირების კრიტერიუმებისა და დეტალური პირობების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 28.12.2018 წლის №661 დადგენილება;
3. ევროსაბჭოს 9.04.1968 წლის №68/193 დირექტივასთან შესაბამისობაშია „ტექნიკური რეგლამენტი ვაზის ვეგეტატიური გამრავლებისთვის საჭირო მასალების ბაზარზე განთავსების პირობების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 3 დეკემბერის №588 დადგენილება;
4. საბჭოს 15.07.2008 წლის №2008/72/EC დირექტივასთან შესაბამისობაშია „ტექნიკური რეგლამენტი ბოსტნეულის და ბაღჩეულის გასამრავლებელი (გარდა თესლისა) და სარგავი მასალის ბაზარზე განთავსების პროცედურების დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 16 ნოემბრის №553 დადგენილება;
5. საბჭოს 30.07.1992 წლის №92/70, კომისიის 24.06.1993 წლის №93/51 დირექტივებთან შესაბამისობაშია „ტექნიკური რეგლამენტის - დაცული ზონისა და მცენარის პასპორტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 13.12.2018 წლის №591 დადგენილება.
6. კომისიის 11.07.2002 წლის №2002/63 დირექტივასთან შესაბამისობაშია „ტექნიკური რეგლამენტი - მცენარეული და ცხოველური წარმოშობის პროდუქტებ(ზე)ში პესტიციდების ნარჩენების მაქსიმალური დონის განსაზღვრისათვის სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას ნიმუშის აღების მეთოდების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 31.10.2018 წლის №516 დადგენილება.

კომისიის 10.06.2011 წლის (EU) №544/2011 რეგულაცია გაუქმდა, ხოლო 1.03.2013 წლის (EU) №283/2013 რეგულაციასთან დაკავშირებით მომზადდა ცვლილება „საქართველოს მთავრობის 31.12.2013 წლის №443 დადგენილებაში“ ტექნიკური რეგლამენტის „საქართველოში პესტიციდებისა და აგროქიმიკატების სარეგისტრაციო გამოცდების, ექსპერტიზისა და რეგისტრაციის დებულების დამტკიცების შესახებ“ ცვლილების შეტანის თაობაზე“ და წარდგენილია მთავრობისთვის.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

საანგარიშო პერიოდში, სურსათის უვნებლობის სფეროში 6 სამართლებრივი აქტიდან საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდა 3 სამართლებრივ აქტთან (აისახა 3 ეროვნულ ნორმატიულ აქტში), ხოლო 3 აქტი იქნა მიჩნეული არარელევანტურად;

ვეტერინარიის სფეროში 9 სამართლებრივი აქტიდან საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდა 4 სამართლებრივ აქტთან (აისახა 3 ეროვნულ ნორმატიულ აქტში), 3 რეგულაციასთან დაკავშირებით მომზადებულია პროექტი და წარდგენილია მთავრობისთვის დასამტკიცებლად, ხოლო, 2 აქტი იქნა მიჩნეული არარელევანტურად;

მცენარეთა დაცვის სფეროში 9 სამართლებრივი აქტიდან საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდა 7 სამართლებრივ აქტთან (აისახა 6 ეროვნულ ნორმატიულ აქტში), 1

რეგულაციასთან დაკავშირებით მომზადებულია პროექტი და წარდგენილია მთავრობისთვის დასამტკიცებლად, ხოლო 1 რეგულაცია გაუქმებულია.

პროგრამის განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

ლონისძიება 6.1. სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.1.1: სანიტარიულ და ფიტოსანიტარიულ (SPS) ზომები საქართველო-ევროკავშირის შორის ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ (DCFTA) თანახმად
პასუხისმგებელი უწყება:	სოფლის მეურნეობის, სურსათისა და სოფლის განვითარების დეპარტამენტი; იურიდიული დეპარტამენტი; ევროინტეგრაციის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: სურსათის უვნებლობის სფეროში საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდება ევროკავშირის 6 სამართლებრივ აქტთან; ვეტერინარიის სფეროში - ევროკავშირის 9 სამართლებრივ აქტთან; მცენარეთა დაცვის სფეროში - ევროკავშირის 9 სამართლებრივ აქტთან	შესრულებული: საკანონმდებლო დაახლოება განხორციელდა: სურსათის უვნებლობის სფეროში - ევროკავშირის 3 სამართლებრივ აქტთან, 3 სამართლებრივი აქტი მიჩნეული იქნა არარელევანტურად; ვეტერინარიის სფეროში - ევროკავშირის 4 სამართლებრივ აქტთან, 3 რეგულაციასთან დაკავშირებით მომზადებულია პროექტი, 2 აქტი მიჩნეულ იქნა არარელევანტურად; მცენარეთა დაცვის სფეროში - ევროკავშირის 7 სამართლებრივ აქტთან, პროექტი 1 რეგულაციასთან დაკავშირებით წარდგენილია მთავრობისთვის დასამტკიცებლად, 1 სამართლებრივი აქტი გაუქმდა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
		შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X	
	სტატუსი	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

• **პროგრამა 6.1.2: სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი**

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: სამომხმარებლო ბაზარზე მანვე სურსათის რეალიზაციის ფაქტების შემცირება/აღკვეთა; სურსათის/ცხოველის საკვების მწარმოებელ ბიზნესსუბიექტებთან სანიტარულ-ჰიგიენური მდგომარეობის შესაბამისობა კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან.

განხორციელებული ღონისძიებები:

- სულ განხორციელდა 12,760 ინსპექტირება, აქედან:
 - გეგმური ინსპექტირება - 5,530
 - არაგეგმური ინსპექტირება - 830
 - არაგეგმური ინსპექტირება აღიარების მინიჭების მიზნით - 219

- გადამოწმება - 6,181

- ჩატარდა 7,155 დოკუმენტური შემოწმება;
- აღებული და გამოკვლეულია 4,962 სურსათის ნიმუში, დარღვევა გამოვლინდა 793 ნიმუშში;
- განხორციელდა 791 ზედამხედველობა;
- ვადაგასული სურსათის გამოყენებისა და რეალიზაციის ფაქტების გამოვლენის შედეგად სააგენტოს უფლებამოსილი პირების ზედამხედველობით განადგურდა: ხორცი და ხორცპროდუქტები - 107,162 კგ, სხვა მყარი სურსათი - 6,903 კგ, თხევადი სურსათი - 16,645 ლ, კვერცხი - 23,825 ც, ფორმა N2 -ს გარეშე ხორცი - 5,844 კგ;
- შემოვიდა 1,176 შეტყობინება (მოქალაქეთა სატელეფონო შეტყობინება - 1,120, სხვა უწყებებიდან - 23; დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრიდან - 33), რომლებზეც მოხდა შესაბამისი რეაგირება;
- შემოსულია 254 აღიარების განაცხადი; არაგეგმური ინსპექტირების შედეგების საფუძველზე 230 ბიზნესოპერატორს მიენიჭა აღიარება ან/და პირობითი აღიარება;
- სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას სულ გამოვლინდა 2,853 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა, მათ შორის საწარმოო პროცესი ან საქმიანობა შეუჩერდა 699 ბიზნესოპერატორს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წლის მიხედვით სააგენტოს მიერ განხორციელდა 5,530 გეგმური ინსპექტირება, ჩატარდა 7,155 დოკუმენტური შემოწმება, 4,962 სურსათის ნიმუშს ჩაუტარდა ლაბორატორიული კვლევა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 1,300,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 1,285,816 ლარი.

ღონისძიება 6.1. სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლის ეფექტიანი და მოქნილი სისტემის ჩამოყალიბება, ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობასთან ქართული კანონმდებლობის მიახლოება საქართველოში არსებული სასურსათო ჯაჭვის თავისებურებების გათვალისწინებით	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.1.2: სურსათის უვნებლობის სახელმწიფო კონტროლი
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განხორციელდება 6,750 გეგმური ინსპექტირება; ჩატარდება დაახლოებით 8,500 დოკუმენტური შემოწმება; დაახლოებით 4,436 სურსათის ნიმუშს ჩაუტარდება ლაბორატორიული კვლევა	შესრულებული: განხორციელდა 5,530 გეგმური ინსპექტირება; ჩატარდა 7,155 დოკუმენტური შემოწმება; 4,962 სურსათის ნიმუშს ჩაუტარდა ლაბორატორიული კვლევა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 1,300,000 ლარი	ფაქტობრივი: 1,285,816 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების რეიტინგი		X			
შესრულების შეფასება	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
სტატუსი		X			

ღონისძიება 6.2. ვეტერინარია

6.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია და ვეტერინარული პრეპარატების სახელმწიფო კონტროლი და მონიტორინგი.

6.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 8,580,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ პროფილაქტიკური ვაქცინაცია შესრულებულია 84 %-მდე, ხოლო იდენტიფიკაცია შესრულებულია 89 %-მდე; პოსტვაქცინალური დაჭიმულობის ხარისხი 70%-ზე მაღალია
- ⇒ ვეტერინარული პრეპარატების და ცხოველური ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა შესრულდა 100%-ით
- ⇒ შესრულდა კონტროლქვემდებარე ობიექტების 20%-ის გეგმური ინსპექტირება
- ⇒ შემოსულ ინფორმაციაზე რეაგირება (არაგეგმიური) განხორციელებულია 100%-ით

6.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 8,580,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 8,366,687 ლარი

- **პროგრამა 6.2.1:** ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პარტნიორი უწყება: DTRA, USDA, FAO, CIB

პროგრამის მიზანი: განსაკუთრებით საშიშ დაავადებებზე სტაბილური ეპიზოოტიური კეთილსაიმედოობის მიღწევა, ცხოველებში და ადამიანებში ზოონოზური დაავადებების შემთხვევების შემცირება; მომხმარებლისათვის ცხოველური წარმოშობის უვნებელი სურსათის მიწოდების ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები:

ვაქცინირებულია:

- ✓ თურქულის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებული/რევაქცინირებულია 964,167 სული მსხვილფეხა და 1,396,242 სული წვრილფეხა პირუტყვი;
- ✓ ჯილეხის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებული/რევაქცინირებულია 363,090 სული მსხვილფეხა, 726,583 სული წვრილფეხა პირუტყვი და 4,765 სული კენტჩლიქიანი ცხოველი;
- ✓ ბრუცელოზზე ვაქცინირებულია 152,392 სული მსხვილფეხა და 4,340 სული წვრილფეხა პირუტყვი;
- ✓ ცოფის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 272,245 სული ძაღლი და კატა;
- ✓ წვრილფეხა პირუტყვის ჭირის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 308,400 სული წვრილფეხა პირუტყვი;

- ✓ თხისა და ცხვრის ყვავილის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 23,999 სული ცხვარი და თხა;
- ✓ მსხვილფეხა პირუტყვის ნოდულარული დერმატიტის საწინააღმდეგოდ ვაქცინირებულია 740,417 სული მსხვილფეხა პირუტყვი.

გამოკვლეულია:

- ✓ ბრუცელოზზე სერომონიტორინგის მიზნით 5,599 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;
- ✓ ტუბერკულოზზე ალერგიული მეთოდით 10,095 სული მსხვილფეხა პირუტყვი;

დამუშავებულია:

- ✓ ყირიმ-კონგოს ეპიდემიოლოგიურ კერებში 6,459 სული მსხვილფეხა პირუტყვი და ცხოველთა 121 სადგომი.
- ✓ ვეტერინარული ზედამხედველობის (ბიოუსაფრთხოების) პუნქტებზე გარეგან პარაზიტებზე დამუშავებულია 8,465 სული მსხვილფეხა და 713,168 სული წვრილფეხა პირუტყვი

მიმდინარე პროგრამის ფარგლებში იდენტიფიცირებულია:

394,876 სული მსხვილფეხა და 61,137 სული წვრილფეხა პირუტყვი.

დარეგისტრირებულია 376,704 სული მსხვილფეხა და 72, 842 წვრილფეხა პირუტყვი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, სააგენტოს მიერ პროფილაქტიკური ვაქცინაცია შესრულებულია 84%-მდე, ხოლო იდენტიფიკაცია შესრულებულია 89%-მდე. პოსტვაქცინალური დაჭიმულობის ხარისხი არის 70%-ზე მაღალი. პროგრამის ინდიკატორი შესრულდა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 8,375,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 8,193,436 ლარი.

ღონისძიება 6.2. ვეტერინარია	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.2.1: ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაცია
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: პროფილაქტიკური ვაქცინაცია და იდენტიფიკაცია-რეგისტრაციის საორიენტაციო გეგმები შესრულდება არანაკლებ 80%-ით, პოსტვაქცინალური დაჭიმულობის ხარისხი იქნება 70%-ზე მაღალი	შესრულებული: პროფილაქტიკური ვაქცინაცია შესრულებულია 84%-მდე; იდენტიფიკაცია შესრულებულია 89%-მდე; პოსტვაქცინალური დაჭიმულობის ხარისხი 70%-ზე მაღალი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 8,375,000 ლარი	ფაქტობრივი: 8,193,436 ლარი

შესრულების შეფასება		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
	რეიტინგი		X			
სტატუსი		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულია	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია

- **პროგრამა 6.2.2:** ვეტერინარული პრეპარატების სახელმწიფო კონტროლი და მონიტორინგი

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პარტნიორი უწყება: USDA, CIB

პროგრამის მიზანი: ცხოველთა ჯანმრთელობის დაცვა; ხარისხიანი ვეტერინარული პრეპარატების ბაზარზე განთავსება და მიმოქცევა; ბიონესოპერატორების საქმიანობის გაუმჯობესება და მომხმარებლისათვის ცხოველური წარმოშობის უვნებელი სურსათის მიწოდების ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები:

- ვეტერინარული პრეპარატების ხარისხის მონიტორინგის მიზნით შექმნილია და გამოსაკვლევად ლაბორატორიაში გადაცემულია ვეტერინარული პრეპარატის 231 ნიმუში (მ.შ. 3 პრეპარატის არაგეგმური გამოკვლევისთვის);
- კონტროლქვემდებარე ობიექტების ინსპექტირების მიზნით შემოწმებული იქნა 316 ობიექტი;
- შედგენილია 12 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი;
- განხორციელდა 10 არაგეგმიური ინსპექტირება;
- ცოცხალ ცხოველებში ვეტერინარული პრეპარატების ნარჩენების და სხვა დამაბინძურებლების ლაბორატორიული კვლევის მიზნით 315 ცხოველიდან აღებულია ბიოლოგიური სითხეებისა და ქსოვილების 775 ნიმუში.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, სააგენტოს მიერ ვეტერინარული პრეპარატების და ცხოველური ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა შესრულდა 100%-ით. შესრულდა კონტროლქვემდებარე ობიექტების 20%-ის გეგმური ინსპექტირება. შემოსულ ინფორმაციაზე რეაგირება (არაგეგმიური ინსპექტირება) განხორციელდა 100%-ით.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 205,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 173,251 ლარი.

ღონისძიება 6.2. ვეტერინარია	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.2.2: ვეტერინარული პრეპარატების სახელმწიფო კონტროლი და მონიტორინგი
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: წინასწარი გეგმის შესაბამისად 100% პრეპარატების და ცხოველური ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა; კონტროლქვემდებარე ობიექტების 3-20%-ის გეგმური ინსპექტირება მიმართულების შესაბამისად; შემოსული ინფორმაციის საფუძველზე განხორციელდება 100%-იანი რეაგირება	შესრულებული: ვეტერინარული პრეპარატების და ცხოველური ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა შესრულდა 100%-ით; შესრულდა კონტროლქვემდებარე ობიექტების 20%-ის გეგმური ინსპექტირება; შემოსულ ინფორმაციაზე რეაგირება (არაგეგმიური ინსპექტირება) განხორციელდა 100%-ით
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 205,000 ლარი	ფაქტობრივი: 173,251 ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი	X				
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ლონისძიება 6.3. მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა

6.3 ლონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა და აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები.

6.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 14,800,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე მწერების წინააღმდეგ დამუშავებულია 17,269 ჰა
- ⇒ აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ დამუშავებულია 780,000 ჰექტარი

6.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 14,800,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ, პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 10,644,251 ლარი

- **პროგრამა 6.3.1: მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა**

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: განსაკუთრებით საშიში მავნე ორგანიზმების საწინააღმდეგო ღონისძიებების განხორციელება ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზიანებისა და მოსავლის დანაკარგების თავიდან აცილება.

განხორციელებული ღონისძიებები:

- ფიტოსანიტარიული მონიტორინგის საფუძველზე დადგინდა მავნე ორგანიზმების გავრცელების არეალები: აღმოსავლეთ საქართველოში (კახეთში, ქვემო ქართლში, შიდა ქართლსა და მცხეთა-მთიანეთში) კალიების საწინააღმდეგოდ დამუშავდა 14,809 ჰექტარი ფართობი.
- ამერიკული თეთრი პეპელას საწინააღმდეგოდ კახეთის რეგიონში დამუშავდა 2,460 ჰექტარი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება:

2018 წელს, სააგენტოს მიერ განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე მწერების წინააღმდეგ დამუშავდა 17,269 ჰა; დაგეგმილი იყო 35,000 ჰა ფართობის დამუშავება.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 800,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 597,842 ლარი.

ლონისძიება 6.3. მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.3.1: მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე მწერების (კალიები, ამერიკული თეთრი პეპელა, ბზის ალურა) წინააღმდეგ დამუშავდება 35,000 ჰა ფართობი	შესრულებული: განსაკუთრებით საშიში და საკარანტინო მავნე მწერების (კალია, ამერიკული თეთრი პეპელა, ბზის ალურა) წინააღმდეგ დამუშავდა 17,269 ჰა ფართობი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 800,000 ლარი	ფაქტობრივი: 597,842 ლარი

შესრულების შეფასება	რეიტინგი	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
			განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია
	სტატუსი		X			

• **პროგრამა 6.3.2: აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები**

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო

პროგრამის მიზანი: აზიური ფაროსანას რიცხოვნობის შემცირება და კონტროლი. სასოფლო-სამეურნეო კულტურების დაზიანების და ეკონომიკური ზარალის თავიდან აცილება. აღმოსავლეთ საქართველოში მავნებლის გავრცელება-გამრავლების აღკვეთა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- საანგარიშო პერიოდში იმერეთის, სამეგრელოს, გურიის და აჭარის რეგიონებში დამუშავებულია 780,000 ჰექტარი ფართობი. ზემოთაღნიშნული რეგიონების ყველა სოფელში დამონტაჟებულია 50,000 „მოიზიდე და გაანადგურე“ ფერომონიანი სადგურები.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, სააგენტოს მიერ დამუშავებულია 780,000 ჰექტარი.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 14,000,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 12,046,409 ლარი.

ლონისძიება 6.3. მცენარეთა დაცვა და ფიტოსანიტარიული კეთილსაიმედოობა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.3.2: აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ გასატარებელი ღონისძიებები
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სურსათის ეროვნული სააგენტო
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ დამუშავდება 250,000 ჰექტარი ფართობი (4 ჯერადად)	შესრულებული: აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ დამუშავებულია 780,000 ჰექტარი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 14,000,000 ლარი	ფაქტობრივი: 12,046,409 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X		
	განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X		

ღონისძიება 6.4. ლაბორატორიული შესაძლებლობების გაძლიერება და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოება

6.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა.

6.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების ბიუჯეტი 5,700,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

⇒ ლაბორატორიაში დანერგილია და აკრედიტაციის პროცესი გავლილი აქვს კვლევის 29 ახალ მეთოდს და 67 ახალ პარამეტრს

6.4 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 5,700,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ პროგრამის განხორციელებისთვის გახარჯულია 5,025,143 ლარი

- **პროგრამა 6.4.1:** კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია

პროგრამის მიზანი: სსიპ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორიის ქსელის მიერ საერთაშორისო აკრედიტაციის გავლა ISO 17025-ის მიხედვით (ვეტერინარია, სურსათის უვნებლობა, მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა)

განხორციელებული ღონისძიებები

- წარმატებით დასრულდა საერთაშორისო მაკრედიტებელი ორგანო ANAB-ის მიერ ჩატარებული რეაკრედიტაციის პროცესი;
- თბილისსა და შვიდ რეგიონულ ლაბორატორიაში წარმატებით დასრულდა ეროვნული აკრედიტაციის პროცესი, რომლის შედეგად აკრედიტაციის სფეროს დაემატა:
 - ✓ ვეტერინარიაში - 2 ახალი მეთოდი (ტუბერკულოზი და მასტიტი);
 - ✓ სურსათის კვლევაში - 20 ახალი მეთოდი და 67 პარამეტრი (ტეტრაციკლინი, სტრეპტომიცინი, თევზში და თევზპროდუქტებში ჰისტამინის განსაზღვრა, სულფატ მარედუცირებელ კლოსტრიდიებზე კვლევა და სხვა);
 - ✓ მცენარეთა მავნე ორგანიზმების დიაგნოსტიკაში - 3 ახალი მეთოდი;
 - ✓ რეგიონულ ლაბორატორიებში - 4 ახალი მეთოდი.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, ISO 17025 სტანდარტის ფარგლებში, ISO 9001:2015 სერტიფიკატის საფუძველზე საკვები პროდუქტების, წყლის, მცენარეთა და ცხოველთა დაავადებებზე ლაბორატორიაში დაინერგა და აკრედიტაციის პროცესი გაიარა კვლევის 28 ახალმა მეთოდმა და 67 ახალმა პარამეტრმა, როდესაც დაგეგმილი იყო კვლევის 4 ახალი მეთოდის და 5 ახალი პარამეტრის დაინერგვა და აკრედიტაცია.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი 5,700,000 ლარია, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 5,025,143 ლარი.

ლონისძიება 6.4. ლაბორატორიული შესაძლებლობების გაძლიერება და სურსათის უვნებლობის, ცხოველთა ჯანმრთელობისა და ფიტოსანიტარიული კონტროლის მიზნებისათვის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი კვლევების (ტესტირების) წარმოება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 6.4.1: კვების პროდუქტების, ცხოველთა და მცენარეთა დაავადებების დიაგნოსტიკა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ლაბორატორია
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ISO 17025 სტანდარტის ფარგლებში, ISO 9001:2015 სერტიფიკატის საფუძველზე საკვები პროდუქტების, წყლის, მცენარეთა და ცხოველთა დაავადებებზე ლაბორატორიაში დაინერგება და გაივლის აკრედიტაციის პროცესს კვლევის 4 ახალი მეთოდი და 5 ახალი პარამეტრი	შესრულებული: ISO 17025 სტანდარტის ფარგლებში, ISO 9001:2015 სერტიფიკატის საფუძველზე საკვები პროდუქტების, წყლის, მცენარეთა და ცხოველთა დაავადებებზე ლაბორატორიაში დაინერგა და აკრედიტაციის პროცესი გაიარა კვლევის 29 ახალმა მეთოდმა და 67 ახალმა პარამეტრმა
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 5,700,000 ლარი	ფაქტობრივი: 5,025,143 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი	X				
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

სტრატეგიული მიმართულება 7: კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება

სტრატეგიული მიმართულება კლიმატის ცვლილებები, გარემო და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნება აერთიანებს 3 ღონისძიებას და ჯამურად 4 პროგრამას. ღონისძიებები მოიცავს სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობას, საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესებას და გენეტიკური ბანკის შექმნას, ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნებას, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავებას და სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაციის, ბაზარზე წვდომის და მდგრადობის პროგრამებს.

სტრატეგიული მიმართულების ჯამური ბიუჯეტი 17,545,000 ლარია.

ღონისძიება 7.1. „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ პრინციპებით ხელმძღვანელობა, ბიომრავალფეროვნებისა და მდგრადი გარემოსდაცვითი პროგრამების შემუშავება

7.1 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობა.

7.1 ღონისძიების განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ სამინისტროს ყოველთვიურ გაზეთში გამოქვეყნებულია 14 სტატია
- ⇒ გავრცელებულია 400-მდე თემატური მასალა
- ⇒ გადამზადებულია 7,700-მდე ფერმერი
- ⇒ ჩატარებულია 10 სადემონსტრაციო დღე/ტრენინგი
- ⇒ ცენტრმა მონაწილეობა მიიღო 100-მდე ტელე-რადიო გადაცემაში

7.1 ღონისძიების განხორციელება ცალკე დამტკიცებულ ბიუჯეტს არ საჭიროებდა

- **პროგრამა 7.1.1:** სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი; რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტი; სტრატეგიული კომუნიკაციის დეპარტამენტი

პარტნიორი ორგანიზაციები: დონორი და საერთაშორისო ორგანიზაციები

აქტივობის მიზანი: სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მიმდინარეობდა საინფორმაციო და გაცნობითი პროგრამების შემუშავება და ტრენინგები ბიომრავალფეროვნებისა და ეკოლოგიური მდგრადობის შესახებ;

- მიმდინარეობდა მცენარეთა სამეურნეო-ბიოლოგიური მონაცემების ანალიზი (მოსავლიანობა, დაავადებებისადმი მდგრადობა და ა.შ.)
- ერთწლოვანი კულტურების საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთების ქვეშ განხორციელდა თესლბრუნვების დემონსტრირება;
- წილკნის საცდელ-სადემონსტრაციო ნაკვეთზე განხორციელდა ბოსტნეული კულტურების მცნობის დემონსტრირება;
- მცენარეთა დაცვის ინტეგრირებული მეთოდების გამოყენებით განხორციელდა მავნე ორგანიზმების, დაავადებებისა და სარეველების კონტროლი;
- ხარისხიანი პროდუქციის საწარმოებლად განხორციელდა ქართული და უცხოური წარმოების ბიოპრეპარატების ეფექტურობის კვლევა სხვადასხვა სასოფლო-სამეურნეო კულტურებზე;
- მიმდინარეობდა ადგილობრივი და ინტროდუცირებული ჯიშებისა და ჯიშ-პოპულაციების შენარჩუნება, გამდიდრება და კონსერვაცია.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, სამინისტროს ყოველთვიურ გაზეთში გამოქვეყნდა 14 სტატია, ცენტრმა მონაწილეობა მიიღო 100-მდე ტელე-რადიო გადაცემაში. გავრცელდა 400-მდე თემატური მასალა; გადამზადდა 7,700-მდე ფერმერი, ჩატარდა 10 სადემონსტრაციო დღე.

პროგრამის განხორციელება არ საჭიროებს ცალკე დამტკიცებულ საბიუჯეტო სახსრებს.

დონისძიება 7.1. „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ პრინციპებით ხელმძღვანელობა, ბიომრავალფეროვნებისა და მდგრადი გარემოსდაცვითი პროგრამების შემუშავება	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 7.1.1: სოფლის მეურნეობაში „კარგი სასოფლო-სამეურნეო პრაქტიკის“ დანერგვის ხელშეწყობა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი რეგიონებთან ურთიერთობის დეპარტამენტი სტრატეგიული კომუნიკაციის დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიურ გაზეთში გამოქვეყნდება 15 სტატია; უზრუნველყოფილი იქნება 57 ტელე-რადიო გადაცემაში მონაწილეობა; გავრცელდება 48,000 თემატური მასალა; გადამზადდება 8,500 მდე ფერმერი; ჩატარდება 9 სადემონსტრაციო დღე	შესრულებული: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიურ გაზეთში გამოქვეყნდა 14 სტატია; მიღებულია მონაწილეობა 100 ტელე-რადიო გადაცემაში; გავრცელდა დაახლოებით 400-მდე თემატური მასალა; გადამზადდა 7,700-მდე ფერმერი; ჩატარდა 10 სადემონსტრაციო დღე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: -	ფაქტობრივი: -

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ღონისძიება 7.2. აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა

7.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში ჯამში 2 პროგრამა განხორციელდა, მათ შორის, საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა და ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება.

7.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 1,875,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამების შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- ⇒ ჩატარებულია 84 კვლევა სხვადასხვა ჯიშზე და პოპულაციაზე და 8 კვლევა საკვებ კულტურებზე
- ⇒ შედგენილია ვაზის 86 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზა
- ⇒ შედგენილია ხეხილის 80 ჯიშის პომოლოგიურ მონაცემთა ბაზა
- ⇒ მომზადებულია 5 რეკომენდაცია ხეხილის გაშენების, მოვლა-მოყვანის შესახებ
- ⇒ გაშენებულია ხეხილის 1 საკოლექციო /სადემონსტრაციო ბაღი
- ⇒ გამოიცადა ადგილობრივი და უცხოური 37 ბიოპრეპარატი

7.2 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 1,875,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ პროგრამების განხორციელებისთვის გახარჯულია 2,870,900 ლარი

- **პროგრამა 7.2.1:** საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

პროგრამის მიზანი: საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა.

განხორციელებული ღონისძიებები

- დუშეთის მუნიციპალიტეტში მოძიებულია 24 სული ქართული მთის ჯიშის მსხვილი რქოსანი პირუტყვი ტიპური საკოლექციო ჯოგის შექმნის მიზნით. ყაზბეგის მუნიციპალიტეტში 58 სული; დუშეთის და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში მიტოქონდრიალური კვლევა ჩატარდა 373 სულ მთის ჯიშის პირუტყვს;
- ახალქალაქის და ნინოწმინდის კავკასიური წაბლა ჯიშის საცდელ ბაზებზე 465 სული პირუტყვი დაჯგუფდა ჯიშურობის, განვითარების, ტიპურობის და სამეურნეოსანაშენე დანიშნულების მიხედვით;
- კვლევისათვის გადარჩეულია 150 სული ტიპური კავკასიური წაბლა და შვიცურთან ნაჯვარი ფური და დმანისის ს.განთიადის სასელექციო ფერმაში 20 სული კავკასიური წაბლა ჯიშის ფური, რომლებზედაც მიმდინარეობს სამეურნეო-ბიოლოგიური მარკენბლების კვლევა;

- შემუშავებულია სანაშენო მუშაობის სტანდარტები; შედგენილია სასოფლო-სამეურნეო ცხოველთა ახალი ბონიტორებისა და თევზის ბონიტორების ინსტრუქციები;
- მიღებულია კახური ღორის 88 გოჭი; ინტროდუცირებული ჯიშებიდან - 27 გოჭი და 100 ბურვაკი;
- განხორციელდა ბონიტორება; მიღებულია სულ 48 სული ნახევრადნაზმატყლიანი და ნაზმატყლიანი და შეძენილია 13 სული იმერული ჯიშის ცხვარი;
- თევზის 1,000 ნაჯვარი მოზარდული გადაყვანილია ახალ ბიოტბორში; ბიოტბორში მიღებულია ბუნებრივად ინკუბირებული თაობა; ბიოტბორში მიღებულია 1 წლის და 4 თვის ასაკის 4,000 ნაჯვარი მოზარდული თევზი - ფარიონი;
- დაკომპლექტებულია საკოლექციო გუნდი ადგილობრივი ქათმის 5 პოპულაციის მიხედვით;
- ფუტკრის სანაშენე ოჯახების რაოდენობა გახდა 42. გამოყვანილ იქნა 310 განაყოფიერებული დედა ფუტკარი;
- გამოიკვება თუთის აბრეშუმხვევიას გენოფონდის 67 ჯიში. სისხლის განახლება ჩატარდა გენოფონდის 10 ქართულ ჯიშზე;
- გაისინჯა 65 ჯიშის გრენა დაავადებებზე; გამოყოფილია ჰემოლიმფიდან და გრენიდან დნმ-ი; შეირჩა 300 საუკეთესო ნადებების ჭია;
- კოპროლოგიურად გამოკვლეულ იქნა 228 კახური ღორი, 581 მსხვილფეხა პირუტყვი, 120 თხა, 114 ცხენი, 405 ცხვრი;
- შემუშავდა რეკომენდაციების საბოლოო ვერსია სურსათის ტყვიით კონტამინაციის შემცირების მიმართულებით და გადაეგზავნა რისკის მმართველ პასუხისმგებელ უწყებებს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს დაგეგმილი იყო 79 კვლევის ჩატარება, ფაქტიურად ჩატარდა 84 კვლევა სხვადასხვა ჯიშზე და პოპულაციაზე (ცხოველი, ფრინველი, ფუტკარი, თევზი, აბრეშუმხვევია). საკვებ ხოლო, კულტურებზე დაგეგმილი იყო 4 კვლევის ჩატარება და ჩატარდა 8 კვლევა.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 645,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 860,000 ლარი.

დონისძიება 7.2. აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 7.2.1: საქართველოში გავრცელებული შინაური ცხოველების, ფრინველების, თევზების და სამეურნეო-სასარგებლო მწერების ადგილობრივი ჯიშების და პოპულაციების აღდგენა-გაუმჯობესება და გენეტიკური ბანკის შექმნა
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: ჩატარდება 79 კვლევა სხვადასხვა ჯიშზე და პოპულაციაზე (ცხოველი, ფრინველი, ფუტკარი, თევზი, აბრეშუმხვევია) და 4 კვლევა საკვებ კულტურებზე	შესრულებული: ჩატარდა 84 კვლევა სხვადასხვა ჯიშზე და პოპულაციაზე (ცხოველი, ფრინველი, ფუტკარი, თევზი, აბრეშუმხვევია) და 8 კვლევა საკვებ კულტურებზე
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 645,000 ლარი	ფაქტობრივი: 860,000 ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი	X				
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

- **პროგრამა 7.2.2:** ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება

პასუხისმგებელი უწყება: სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი

პროგრამის მიზანი: ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება.

განხორციელებული ღონისძიებები

- მომზადდა სათესლე მასალები და შედგენილია ბიოპრეპარატების გამოყენების სქემა თითოეული კულტურისათვის;
- გამრავლებულია 4,632 ცალი კარტოფილის სინჯარის მცენარე. განხორციელდა გოჯი-ბერის ინ ვიტრო გამრავლება, მიღებულია უვირუსო სარგავი მასალის წარმოების ეფექტური ტექნოლოგია. მიმდინარეობს ვაზის ჯიშების ინ ვიტრო კულტურაში შეყვანა და ინ-ვიტრო გამრავლება, ასევე მიღებულია ბატატის 100 ცალი ინ-ვიტრო მცენარე;
- აღებულია ხორბლისა და ლობიოს მოსავალი და მიმდინარეობს მისი დამუშავება გენბანკში მოსათავსებლად;
- წილკნის ბაზაზე გაწმენდის შედეგად მიღებულია სხვადასხვა ჯიშის სუპერელიტური და ელიტური 6.1 ტონა მარცვლეულის თესლი;
- ლექიდან მოიხსნა 128 დასახელების ღვინო, ჩაუტარდა სულფიტაცია და მომზადდა ჩამოსხმისათვის; მოხდა 2017 წლის მოსავლის ღვინის ნიმუშების ბოთლში ჩამოსხმა. ჩამოსხმა 1955 ბოთლი;
- მოეწყო 3 ექსპედიცია თხილის ჯიშებზე დაკვირვების მიზნით;
- დაირგო ხეხილის სხვადასხვა ჯიშის 3000 კალამი;
- გაშენდა ხეხილის ახალი ჯიშების 1 საკოლექციო ბაღი - ფაყი (ქვემო სვანეთი);
- მიღებულია ხეხილის ადგილობრივი 150 ჯიშის სარგავი მასალა 1300 ცალი ახალი კოლექციის მოსაწყობად;
- შერჩეული იქნა თუთის სხვადასხვა სახეობის 10 ჯიში და 30 ფორმა, აღნიშნული მასალით გაშენებული იქნა თუთის საკოლექციო ნაკვეთი. გამოვლენილი იქნა მათში დაავადებისადმი რეზისტენტული 8 ფორმა;
- საკოლექციო ნარგაობას შეემატა იშვიათი და გადაშენების პირას მყოფი სახეობის - ქართული ნუშის 5 ნერგი;
- ჩატარდა ფიტოსანიტარული მონიტორინგი აბაშის, სენაკის და ზუგდიდის სოფლებში;
- აღმოსავლეთ საქართველოს სანერგეებში მოხდა ვაზის 120 ნიმუშის და ხეხილის (70 თხილის ნიმუში) ვირუსული, ბაქტერიული და ფიტოპლასმური დაავადებების ანალიზი;
- ჩატარდა კარტოფილის ამლები კომბაინის მანქანების საველე გამოცდა;
- დაინტერესებულ პირებს მიეწოდათ ინფორმაცია აზიური ფაროსანას ბიოლოგიასა და მისი კონტროლის საშუალებების შესახებ;

- გამოვლინდა კიბოსადმი გამძლე კარტოფილის 7 ჯიში;
- მოეწყო პომიდვრის და ბადრიჯნის ნამყენი მცენარეების სადემონსტრაციო ნაკვეთი;
- განხორციელდა ნივრის და ხახვის ორი ადგილობრივი ჯიშის აღდგენა;
- დამუშავდა შედეგები ბიოპრეპარატების გამოცდიდან გამომდინარე 7 რეკომენდაციის შესამუშავებლად;
- ხორბლის 4 ადგილობრივი ჯიში, სიმინდის 4 ჯიში და ლობიოს 6 ჯიში გამზადდა ეროვნულ კატალოგში შესატანად;
- დარეგისტრირებულია სათესლე და სარგავი მასალის 20 მწარმოებელი;
- ვაზის სხვადასხვა ჯიშის დნმ-ზე ჩატარდა PCR რეაქციები, მოხდა PCR რეაქციების ოპტიმიზაცია 9 წყვილი ვაზის მიკროსატელიტური დნმ-ის მარკერის (პრაიმერები) გამოყენებით.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, დაგეგმილი იყო ვაზის 100 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზის შედგენა, ხოლო შედგენილია 86 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზა. გარდა ამისა, დაგეგმილი იყო შედგენილია ხეხილის 80 ჯიშის პომოლოგიურ მონაცემთა ბაზის შედგენა, რაც შესრულდა. ასევე შესრულდა ინდიკატორი, რომელიც გულისხმობს 5 რეკომენდაციის მომზადებას ხეხილის გაშენების, მოვლა-მოყვანის შესახებ (ნერგის წარმოება და სხვლის ტექნოლოგიების დახვეწა, ჯიშ-საძირის კომბინაციები, ხეხილის ჯიშების შესახებ);

მომდებნო ორი ინდიკატორიც შესრულდა: გაშენებულია ხეხილის 1 საკოლექციო/სადემონსტრაციო ბაღი და გამოიცადა ადგილობრივი და უცხოური 37 ბიოპრეპარატი.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 1,230,000 ლარს, ხოლო ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 2,010,900 ლარი.

დონისძიება 7.2. აგრობიომრავალფეროვნებისა და ენდემური ჯიშების შენარჩუნების მიზნით გენეტიკური ბანკის შექმნა/მართვა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 7.2.2: ერთწლოვანი და მრავალწლოვანი კულტურების გენოფონდის შენარჩუნება, მათი გაშენების, მოვლა-მოყვანის, ბიოაგროწარმოების ინოვაციური ტექნოლოგიების შემუშავება
პასუხისმგებელი უწყება:	სსიპ სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
<p>დაგეგმილი: შედგენილი იქნება ვაზის 100 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზა და ხეხილის 80 ჯიშის პომოლოგიური მონაცემთა ბაზა; შემუშავდება 5 რეკომენდაცია ხეხილის გაშენების, მოვლა-მოყვანის შესახებ (ნერგის წარმოება და სხვლის ტექნოლოგიების დახვეწა, ჯიშ-საძირის კომბინაციები, ხეხილის ჯიშების შესახებ) გაშენებული იქნება 1 სადემონსტრაციო ხეხილის ბაღი; გამოიცდება 30 ბიოპრეპარატი.</p>	<p>შესრულებული: შედგენილია ვაზის 86 ჯიშის ამპელოგრაფიული მონაცემთა ბაზა და ხეხილის 80 ჯიშის პომოლოგიურ მონაცემთა ბაზა; მომზადებულია 5 რეკომენდაცია ხეხილის გაშენების, მოვლა-მოყვანის შესახებ (ნერგის წარმოება და სხვლის ტექნოლოგიების დახვეწა, ჯიშ-საძირის კომბინაციები, ხეხილის ჯიშების შესახებ); გაშენებულია ხეხილის 1 სადემონსტრაციო ბაღი; გამოიცადა 37 ბიოპრეპარატი.</p>
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 1,230,000 ლარი	ფაქტობრივი: 2,010,900 ლარი

		სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა	
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			

ღონისძიება 7.3. კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა

7.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით, საანგარიშო პერიოდში 1 პროგრამა განხორციელდა, კერძოდ სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზარზე წვდომა და მდგრადობა.

7.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამების საპროგნოზო ბიუჯეტი 15,670,000 ლარით განისაზღვრა.

ღონისძიების მიზნების მისაღწევად განხორციელებული პროგრამის შედეგად, 2018 წლის განმავლობაში

- გაუმჯობესებულია სარწყავი წყლის მიწოდება 1,440 ჰექტარზე
- ჩატარებულია მიწის აღდგენითი სამუშაოები 2 ობიექტზე
- გაცემულია 221 გრანტი კერძო პირებისათვის და 3 გრანტი აგრობიზნესისათვის
- მოწყობილია 5 სადემონსტრაციო ნაკვეთი
- გადაამზადებულია 1,023 ფერმერი

7.3 ღონისძიების შესრულების მიზნით დაგეგმილი პროგრამის საპროგნოზო ბიუჯეტი 15,670,000 ლარია. 2018 წელს, სახელმწიფოს მიერ პროგრამის განხორციელებისთვის გახარჯულია 12,040,852 ლარი

- **პროგრამა 7.3.1:** სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზარზე წვდომა და მდგრადობა

პასუხისმგებელი უწყება: საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი

პროგრამის მიზანი: კლიმატზე ადაპტირებული სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ღირებულებათა ჯაჭვის განვითარების ხელშეწყობის გზით ფერმერების, ფერმერთა ჯგუფების და აგრობიზნესის შემოსავლების ზრდა და შედეგად, ზოგადი სოციალურ-ეკონომიკური ფონის გაუმჯობესება.

განხორციელებული ღონისძიებები:

გაუმჯობესდა სარწყავი წყლის მიწოდება 1,440 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო მიწაზე; მიწის აღდგენითი სამუშაოები განხორციელდა 2 ობიექტზე, როგორც იყო დაგეგმილი;

დაგეგმილი იყო 200-მდე გრანტის გაცემა კერძო პირებისათვის და 20-მდე აგრობიზნესისათვის, ინდიკატორი ჯამური რაოდენობა შესრულდა, ხოლო გრანტები განაწილდა შემდეგნაირად: 221 - კერძო პირებისთვის და 3 - აგრობიზნესისთვის;

„ახალგაზრდა მეწარმის“ პროგრამის ფარგლებში დაფინანსდა 75 ახალგაზრდა, ხოლო წინადაფინანსების ტრეინინგი ჩატარდა 173 ახალგაზრდას;

მოწყობილია 5 სადემონსტრაციო ნაკვეთი: 1 დაფნის, 1 ვერმიკომპოსტი/კომპოსტის, 1 მინიტილი/ვერმიკომპოსტის, და 2 ქარსაცავის - კახეთის, შიდა ქართლის, და სამეგრელოს რეგიონებში. ჩატარდა 27 სხვადასხვა თემატიკის ტრეინინგი 1,023 ფერმერისთვის და 40 ტრენერს.

ინდიკატორების და ბიუჯეტის შესრულება

2018 წელს, გაუმჯობესდა სარწყავი წყლის მიწოდება 1,440 ჰექტარზე, ჩატარდა მიწის აღდგენითი სამუშაოები 2 ობიექტზე, გაიცა 221 გრანტი კერძო პირებისათვის და 3 გრანტი აგრობიზნესისათვის, მოეწყო 5 სადემონსტრაციო ნაკვეთი და გადამზადდა 1,023 ფერმერი.

2018 წელს, პროგრამის განხორციელებისთვის დაგეგმილი ბიუჯეტი შეადგენს 15,670,000 ლარს, ხოლო 2018 წლის ბიუჯეტის ფაქტობრივმა ათვისებამ შეადგინა 12,040,852 ლარი.

ლონისპიება 7.3. კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის პრაქტიკის დანერგვის ხელშეწყობა	
პროგრამის ნომერი და სახელწოდება	პროგრამა 7.3.1: სოფლის მეურნეობის მოდერნიზაცია, ბაზარზე წვდომა და მდგრადობა
პასუხისმგებელი უწყება:	საერთაშორისო ურთიერთობების დეპარტამენტი
საანგარიშო (მონიტორინგის) პერიოდი	01.01.2018 – 31.12.2018
შესრულების ინდიკატორები	
დაგეგმილი: გაუმჯობესდება სარწყავი წყლის მიწოდება 1350 ჰექტარზე; ჩატარდება მიწის აღდგენითი სამუშაოები 2 ობიექტზე; გაიცემა 200-მდე გრანტი კერძო პირებისათვის და 20-მდე გრანტი აგრობიზნესისათვის; მოეწყობა 6 სადემონსტრაციო ნაკვეთი; გადამზადდება 600-მდე ფერმერი	შესრულებული: გაუმჯობესდა სარწყავი წყლის მიწოდება 1,440 ჰექტარზე; ჩატარდა მიწის აღდგენითი სამუშაოები 2 ობიექტზე; გაიცა 221 გრანტი კერძო პირებისათვის და 3 გრანტი აგრობიზნესისათვის; მოეწყო 5 სადემონსტრაციო ნაკვეთი; გადამზადდა 1,023 ფერმერი
ბიუჯეტი	
საპროგნოზო: 15,670,000 ლარი	ფაქტობრივი: 12,040,852 ლარი

	სრულად შესრულდა	უმეტესწილად შესრულდა	ნაწილობრივ შესრულდა	არ შესრულდა		
შესრულების შეფასება	რეიტინგი		X			
		განხორციელების პროცესი ჯერ არ დაწყებულა	განხორციელების პროცესი მიმდინარეობს	განხორციელების პროცესი შეჩერებულია	განხორციელების პროცესი შეწყვეტილია	განხორციელების პროცესი დასრულებულია
	სტატუსი		X			